

**WÓJT GMINY
JANÓW PODLASKI**

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY JANÓW PODLASKI**

KIERUNKI

**21 - 500 Biała Podlaska
Plac Szkolny Dwór 28
[0-83] 342-00-36, fax 342-00-38**

BIAŁA PODLASKA, 2004 r.

WÓJT GMINY JANÓW PODLASKI

**BIURO PROJEKTOWE
„arch – dom”
W BIAŁEJ PODLASKIEJ**

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY JANÓW PODLASKI**

KIERUNKI

**ZAŁĄCZNIK NR 4
Do Uchwały Nr XIX/219/2005
Rady Gminy Janów Podlaski
z dnia 28 lutego 2005 r.**

SPIS TREŚCI

1. Cele rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Janów Podlaski.....	7
Cele Strategiczne rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Janów Podlaski. ..	8
2. Priorytety rozwojowe gminy Janów Podlaski.....	8
3. Funkcje gminy.....	8
4. Hierarchia sieci osadniczej gminy.....	9
5. Polityka przestrzenna.....	9
5.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna.....	9
5.2. Jednostka I.....	10
5.3. Jednostka II – rolnicza.....	10
6. Ochrona środowiska.....	11
6.1. Ochrona środowiska w aspekcie uwarunkowań prawnych.	11
A) Obszary chronione i proponowane do objęcia ochroną prawną.....	11
B) Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”	12
C) Rezerwat przyrody „Łęg Dębowy”	12
D) Użytki ekologiczne.....	12
E) Projektowane rezerваты przyrody.	14
6.2. Przyrodniczy System Gminy Janów Podlaski	17
6.2.1. Delimitacja Przyrodniczego Systemu Gminy Janów Podlaski	17
A) Obszary węzłowe.	17
B) Węzły ekologiczne	19
C) Obszary łącznikowe.....	19
D) Obszary poza PSG Janów Podlaski.....	21
7. Kierunki zagospodarowania przestrzennego Przyrodniczego Systemu Gminy Janów Podlaski – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	22
7.1. Ustalenia ogólne.....	23
7.2. Ustalenia szczegółowe dla:.....	23
Obszarów węzłowych.....	23
Węzłów ekologicznych	24
Obszarów łącznikowych.....	24
Obszarów poza PSG Janów Podlaski	24
7.3. Krajobrazy przyrodnicze.	25
Krajobrazy dolin rzek	25
Krajobraz rolniczy	26
Krajobraz leśny.....	27
7.4. Działania strategiczne na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.	27
A) Gospodarka wodno - ściekowa	29
Zaopatrzenie w wodę.....	29
Gospodarka ściekowa	30
7.5. Kierunki polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego....	31
8. Kierunki i działania w strefach funkcjonalnych	33
8.1. Obszary rolnicze.....	33
8.2. Obszary terenów leśnych.....	35
8.3. Obszary terenów łąk i pastwisk	37
8.4. Obszary wód otwartych i powierzchniowych	37
8.5. Obszary zabudowy mieszkaniowej – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	39
A) Wielorodzinnej	39
B) Jednorodzinnej.....	39

8.6. Obszary rolniczo-osadnicze – tereny zabudowy zagrodowej.....	40
8.7. Obszary rolniczo – rekreacyjne.	40
9. Kierunki i zasady ochrony dóbr kultury – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	41
9.1. Ogólne wytyczne do ochrony wartości kulturowych gminy.....	41
9.2. Ochrona wartości w skali urbanistycznej.	41
9.3. Ochrona wartości w skali poszczególnych wsi i obiektów:.....	42
10. Strefy ochrony konserwatorskiej.....	42
10.1. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej.....	42
10.2. Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej.....	43
10.3. Strefa ochrony widokowej.....	45
11. Ochrona krajobrazu kulturowego.....	46
11.1. Typologia krajobrazu.	46
11.2. Cele ochrony krajobrazu.	48
11.3. Zasady konserwacji krajobrazu kulturowego.....	48
11.4. Kierunki ochrony kulturowo-krajobrazowej	49
12. Stanowiska archeologiczne.	50
12.1. Strefa ochrony stanowisk archeologicznych.....	50
12.2. Strefa obserwacji archeologicznej.	50
13. Ocena i waloryzacja poszczególnych stref obserwacji archeologicznej.	51
14. Kierunki działań w zakresie dóbr kultury.....	53
15. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury społecznej i obszarów dla tych potrzeb.....	54
15.1. Tendencje demograficzne	54
15.2. Kierunki przekształceń i rozwoju układu osadniczego	54
15.3. Kierunki przekształceń i rozwoju usług – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	56
15.4. Kierunki i zadania rozwoju ekonomicznego.....	56
16. Kierunki i zadania rozwoju komunikacji – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	57
16.1. Układ drogowy.....	57
16.2. Droga wojewódzka	58
16.3. Drogi powiatowe.....	58
16.4. Drogi gminne	59
16.5. Drogi dojazdowe.....	59
16.6. Szlaki rowerowe, piesze i kajakowe.....	59
16.7. Kierunki działania.....	59
17. Kierunki działania w dziedzinie gospodarki odpadami.....	60
17.1. Działania zapobiegania powstawaniu odpadów i minimalizacji ilości odpadów	60
17.2. Działania w zakresie zbierania i transportu poszczególnych rodzajów odpadów	60
17.3. Monitoring wdrażania planu i przewidywane działania aktualizacyjne .	63
18. Kierunki rozwoju elektroenergetyki – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	63
19. Zaopatrzenie w wodę – kierunki rozwoju – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	64
20. Odprowadzenie ścieków – kierunki – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	64

21. Kierunki rozwoju ciepłownictwa – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	64
22. Kierunki rozwoju gazownictwa – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	65
23. Kierunki rozwoju telekomunikacji – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	66
24. Obrona cywilna i przeciwpożarowa	66
24.1. Obrona cywilna – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.	67
24.2. Ochrona przeciwpożarowa.....	68
25. Kierunki działań i zadania władz samorządowych w celu realizacji polityki	68

**Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dn. 27 marca 2003r.
o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
Dz. U. Nr 80, poz. 717 z 2003 r.
sporządzającym „Studium” jest Wójt Gminy.**

Wójt Gminy Janów Podlaski:

mgr Jacek Hura

Studium zostało opracowane przez:

**BIURO PROJEKTOWE „arch – dom” Sp.j.
PLAC SZKOLNY DWÓR 28
21 – 500 BIAŁA PODLASKA
tel. (083) – 342 – 00 – 36, fax. (083) 342 – 00 – 38**

w składzie:

♦ generalny projektant:

- **mgr inż. arch. Henryk Dołęgowski - upr. urb. 812/89**

♦ zespół generalnego projektanta:

- **inż. Ryszard Suchora**
- **mgr inż. arch. Agnieszka Cajgner**
- **mgr inż. arch. Anna Dawidziuk**
- **inż. Andrzej Dłużewski**
- **mgr inż. Roman Kopytiuk**
- **mgr inż. Marek Kulhawczuk**
- **mgr inż. Ryszard Żebrowski**

1. Cele rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Janów Podlaski.

Gmina Janów Podlaski winna być w przyszłości gminą

- ludzi światłych „otwartych na świat”,
- aktywną gospodarczo, włączoną w system gospodarki regionu i kraju z wykorzystaniem istniejących zasobów kulturowych,
- wygodną dla codziennego życia we wszystkich jego sferach.

Powyższą wizję należy traktować jako drogowskaz przyszłego rozwoju i działań z nim związanych.

Podstawowymi przesłankami budowy strategii gminy jest uznanie iż:

- Na terenie gminy występuje zróżnicowanie parametrów określonych poziomów życia mieszkańców.
- Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe gminy może stać się ważnym czynnikiem rozwoju gminy, przy założeniu minimalizowania zagrożeń dla środowiska przyrodniczego
- Gmina Janów Podlaski ma uzasadnione powody, aby stać się ważnym ośrodkiem gospodarczym, administracyjnym, kulturowym, powiatu bialskiego i województwa Lubelskiego, a w przyszłości osadę Janów Podlaski, podnieść do rangi miasta.

Analizując uwarunkowania i wymienione przesłanki, zadaniem samorządu lokalnego będzie:

- podniesienie poziomu życia mieszkańców,
- zapewnienie trwałej bezkonkurencyjności gminy Janów Podlaski poprzez wykorzystywanie walorów przyrodniczych i kulturowych.

Wobec głębokich przemian społecznych i gospodarczych dokonujących się w Polsce w związku z jej przystąpieniem do Unii Europejskiej, przed gminą Janów Podlaski, stoją niepowtarzalne i realne szanse rozwoju. Warunkiem jego, powodzenia musi być intensywne inwestowanie, tworzące nowe miejsca pracy. Niezbędnym stają się zatem przyciągnięcie na teren gminy zasobów finansowych, materialnych i kapitałowych pochodzących z różnych źródeł. Lokowanie tych środków powinno być tak skoncentrowane, aby osiągnąć założone równorzędne strategiczne cele rozwoju.

Cele Strategiczne rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Janów Podlaski.

- Stymulowanie rozwoju gospodarczego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- Tworzenie technicznych warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawy stanu środowiska.
- Kształtowanie polityki społecznej zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców.
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego.

2. Priorytety rozwojowe gminy Janów Podlaski.

Nadrzędnym celem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Janów Podlaski jest tworzenie nowych miejsc pracy:

- w rolnictwie,
- w turystyce (w tym agroturystyce),
- w sektorze produkcyjnym,
- w usługach,

przez:

- wdrożenie metod produkcji rolniczej przy respektowaniu zasad ochrony środowiska oraz krajobrazu wiejskiego,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego, letniskowego i agroturystyki,
- rozwój i dywersyfikacja działalności gospodarczej zapewniającej dodatkowe zatrudnienie i alternatywne źródła dochodu,
- tworzenie grup producenckich,
- utworzenie szkolnictwa zawodowego, na bazie istniejących szkół ponadgimnazjalnych.

3. Funkcje gminy.

Ustala się następujące funkcje gminy:

a) Funkcja podstawowa:

- rolnictwo – w oparciu o optymalne wykorzystanie walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- turystyka i agroturystyka – przy ścisłej ochronie walorów przyrodniczych,

b) Funkcja uzupełniająca:

- usługowa – zaspokajanie podstawowych potrzeb ludności,
- leśnictwo.

c) Funkcja dodatkowa: działalność gospodarcza.

4. Hierarchia sieci osadniczej gminy.

Na terenie gminy proponuje się wykształcenie trzystopniowej hierarchii sieci osadniczej:

- lokalny ośrodek gminny: Janów Podlaski, który powinien otrzymać prawa miejskie,
- ośrodek wspomagający ośrodek gminny: Pawłów Nowy i Werchliś.
- wsie podstawowe: pozostałe.

5. Polityka przestrzenna

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się dla obszarów, na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości oraz tych, na których będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz wymagających przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Nieobligatoryjne sporządzanie planów miejscowych może następować z inicjatywy Rady Gminy oraz na wniosek właścicieli gruntów innych niż gmina w terminach i na warunkach zależnych od porozumienia gminy i wnioskodawcy oraz uchwały intencyjnej Rady Gminy. Powyższe dotyczyć może terenów wyznaczonych w Studium pod zabudowę mieszkaniową, produkcyjno - usługową i rekreacyjną.

Analizując priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz uwarunkowania kulturowe, sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymagają tereny położone w miejscowościach: Janów Podlaski, Pawłów Stary i Wygoda (Stadnina Koni). Z uwagi na projektowany Park Kulturowy obejmujący Janów Podlaski i Wygodę – zaleca się opracowanie „Studium wartości kulturowych gminy Janów Podlaski” zaś osadę Janów Podlaski objąć opracowaniem „Rewitalizacja osady Janów Podlaski”.

5.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna.

Z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze oraz istniejące zainwestowanie na obszarze gminy wydzielono jednostki strukturalne:

- Jednostka I – obszar funkcjonalny obejmujący miejscowość gminną Janów Podlaski, Wygodę – teren Stadniny Koni oraz Stary Pawłów.
- Jednostka II – rolnicza obejmuje obszar gminy z wyłączeniem wymienionej jednostki I.I.

5.2. Jednostka I

- Janów Podlaski, Wygoda i Stary Pawłów.

W Janowie Podlaskim koncentrują się usługi z zakresu obsługi ludności i rolnictwa oraz przemysł. Przez ośrodek przebiega droga wojewódzka.

Wygoda – funkcja ośrodka hodowli koni i krów wraz z zapleczem administracyjnym i mieszkaniowym.

Stary Pawłów – funkcja mieszkaniowa: zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej.

Wytyczono do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jako główne kierunki rozwoju:

- utrwalenie jako dominującej roli Janowa Podlaskiego w sieci osadniczej gminy poprzez koncentrację funkcji: mieszkaniowej, administracji i usług z zakresu obsługi ludności,
- wykształcenie ośrodka obsługi turystyki poprzez rozwój usług z zakresu handlu, gastronomii, hotelarstwa,
- rozwój zaplecza obsługi transportu drogowego,
- rozwój drobnej wytwórczości i usług,
- rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego w oparciu o własną bazę surowcową,
- rozwój usług rolniczych i instytucji obsługi rolnictwa,
- rozwój mieszkalnictwa oraz tworzenie warunków do rozwoju sportu i rekreacji,
- utworzenie Parku Krajobrazowego: Janów Podlaski i Wygoda,
- rozwój bazy hodowlanej koni i krów
- poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną,

5.3. Jednostka II – rolnicza

Funkcją podstawową jest gospodarka rolna i leśna. Obszar charakteryzuje się wysoką jakością przestrzeni produkcyjnej z dominacją gleb IV i III klasy bonitacyjnej.

Na całym obszarze jest prowadzona produkcja roślinna oraz hodowla bydła i trzody chlewnej.

Sieć osadnicza ukształtowana jest w układzie pasmowym wzdłuż tras komunikacyjnych.

Wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jako główne kierunki rozwoju:

- rozwój rolnictwa o kierunku hodowlanym oraz uprawy roślin intensywnych,
- ochrona i poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,

- umiarkowany, zrównoważony rozwój funkcji osadniczej,
- rozwój usług z zakresu ludności, rolnictwa i turystyki,
- rozwój drobnej wytwórczości o małej uciążliwości dla środowiska,
- rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego,
- poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- kształtowanie ośrodka wspomagającego dla miejscowości gminnej z zakresu obsługi ludności w Werchlisiu i Pawłowie Nowym.

6. Ochrona środowiska

6.1. Ochrona środowiska w aspekcie uwarunkowań prawnych.

A) Obszary chronione i proponowane do objęcia ochroną prawną.

Północna część gminy jest objęta ochroną poprzez utworzenie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” wraz z otuliną.

Obszar Doliny Dolnego Bugu został również uznany za ekosystem kluczowy dla dziedzictwa przyrodniczego kraju i obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym oznaczony 24 M, w Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL.

Na terenie gminy znajduje się ponadto wiele terenów i obiektów chronionych. Są to:

- rezerваты przyrody: „Łęg Dębowy” oraz projektowane: „Kalinik”, „Ujście Czyżówki”, „Mieczyk”, „Skorzyna”, „Derło”,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Północna część gminy – dolina Bugu (ze względu na ostoje ptasie i ostoje siedliskowe) wyznaczona została jako obszar chroniony w projektowanej Sieci Ekologicznej NATURA 2000. Sieć Ekologiczna NATURA 2000 w Polsce będzie częścią Programu NATURA 2000 w krajach Unii Europejskiej. Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 ma być spójnym funkcjonalnie systemem obszarów ochrony na całym terytorium Wspólnoty Europejskiej. Będą ją tworzyły:

- Specjalne Obszary Ochrony (SOO) – ochrona siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny,
- Obszary Specjalnej Ochrony (OSO) – ochrona dziko żyjących ptaków.

W województwie lubelskim wytypowano 21 Specjalnych Obszarów Ochrony oraz 7 Obszarów Specjalnej Ochrony.

B) Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu”.

Utworzony Park Krajobrazowy „Podlaski Przełom Bugu” - został opisany w „Uwarunkowaniach”.

C) Rezerwat przyrody „Łęg Dębowy”.

Istniejący rezerwat przyrody „Łęg Dębowy” jest to rezerwat leśny położony w gminie Janów Podlaski na gruntach Leśnictwa Cieleśnica, Nadleśnictwo Biała Podlaska – został opisany w „Uwarunkowaniach”.

D) Użytki ekologiczne.

Na terenie gminy zaprojektowano siedem użytków ekologicznych o powierzchni od 6 do 44 ha. Sześć z nich położonych jest w dolinie Bugu. Całkowita powierzchnia projektowanych użytków ekologicznych wynosi 163 ha, co stanowi 1,2 % powierzchni gminy.

Projektowany użytek ekologiczny nr 1.

Położony jest na północ od Wygody i obejmuje starorzecze wraz z przylegającymi łąkami i fragmentem olsu. Powierzchnia projektowanego użytku ekologicznego we wstępnie przyjętych granicach wynosi około 22 ha. Z ptaków wodno – błotnych stwierdzono tu m. in.: czernicę, łyskę, czajkę, rokitniczkę i potrzosa. Oprócz tego wykryto kilka gatunków ptaków związanych z lasami i zakrzewieniami: jarzębatkę, dziwonię, pokrzywnicę, kwiczoła, krętogłowa, pełzacza leśnego, pokrzewkę czarnołbistą i grzywacza. Na terenie starorzecza występują charakterystyczne dla tego zbiorowiska gatunki roślin, w tym grzybień biały.

Projektowany użytek ekologiczny nr 2.

Leży na południowy wschód od rezerwatu „Łęg dębowy” i obejmuje starorzecza Bugu wraz z przylegającymi łąkami i nadrzecznymi łęgami. Powierzchnia projektowanego użytku we wstępnie przyjętych granicach wynosi około 44 ha. Pod względem występowania fauny jest to teren dosyć interesujący i bogaty. Z awifauny stwierdzono tutaj 6 gatunków potencjalnie zagrożonych wyginięciem: strumieniówkę, dzięcioła średniego, brodzień piskliwego, kszyska, zimorodka i błotniaka stawowego. Ponadto występują tutaj takie gatunki jak: pokrzywnica, grubodziób, kulczyk, gąsiorek oraz ptaki wodne – krzyżówka, cyranka i łyska. Oprócz gatunków lęgowych zanotowano tu również ptaki nielegowe: czapłę siwą i brodzień samotnego, dla których środowisko to jest miejscem żerowania.

Starorzecza stanowią dogodne warunki do życia i rozwoju płazów, m.in. licznie tu występującego, chronionego kumaka nizinnego. Fragmentami występują dobrze zachowane zbiorowiska szuwarowe i wodne.

Projektowany użytek ekologiczny nr 3.

Użytek ten obejmuje starorzecze Bugu wraz z przylegającym do niego niewielkim lasem dębowo – olchowym, położonym na północ od wsi Ostrów. Powierzchnia projektowanego użytku ekologicznego we wstępnie przyjętych granicach wynosi około 31 ha. Z występującej tam fauny na uwagę zasługuje stanowisko drapieżnego ptaka, silnie zagrożonego wyginięciem – krogulca (jedyne stanowisko na terenie gminy). Występuje tam również pokrewny gatunek – jastrząb gołębiarz oraz łyska, dziwonia i strumieniówka. Z ptaków niełęgowych zanotowano żerującego bociana czarnego.

Projektowany użytek ekologiczny nr 4.

Obejmuje niewielkie starorzecze Bugu na północny – zachód od Woroblina. Powierzchnia projektowanego użytku ekologicznego we wstępnie przyjętych granicach wynosi około 6 ha. Z fauny stwierdzono występowanie m.in. cyranki. Ponadto występują tu rzadkie i chronione gatunki roślin.

Projektowany użytek ekologiczny nr 5.

Położony jest na północ od Woroblina i obejmuje starorzecza Bugu wraz z przylegającymi łąkami. Powierzchnia projektowanego użytku ekologicznego we wstępnie przyjętych granicach wynosi około 19 ha. Stwierdzono tam prawdopodobnie gniazdowanie gatunku drapieżnego ptaka silnie zagrożonego wyginięciem - błotniaka łąkowego. Do rzadkich ptaków lęgowych (potencjalnie zagrożonych wyginięciem), stwierdzonych na tym terenie, należą rycyk i świergotek łąkowy. Z drobnych ptaków wróblowatych, zamieszkujących szuwały i trzcinowiska, stwierdzono rokitniczkę i potrzosa. Dosyć licznie występują tutaj płazy z rodziny żabowatych oraz mniej liczna, chroniona - ropucha zielona.

Z interesujących zbiorowisk roślinnych występuje tu szuwar przestki pospolitej z łąčeniem baldaszkowym i konitrutem błotnym. Tak jak na większości starorzeczy stwierdzono tu liczne występowanie grążela żółtego i grzybieni białych.

Projektowany użytek ekologiczny nr 6.

Projektowany użytek położony jest w sąsiedztwie poprzedniego (koło Woroblina) i obejmuje starorzecza Bugu wraz z przylegającymi łąkami i fragmentem nadrzecznego łągu. Powierzchnia projektowanego użytku ekologicznego wynosi około 34 ha. Jest to obszar dosyć bogaty pod względem awifaunistycznym. Z ptaków wodnych stwierdzono występowanie krzyżówki, łyski, perkozka i rybitwy czarnej (jedno z dwóch stanowisk stwierdzonych w gminie Janów Podlaski). Drobnymi ptakami wróblowatymi, zamieszkującymi nadwodne szuwały i trzcinowiska są: rokitniczka, trzciniczek i potrzos. Podmokłe łąki stwarzają dogodne warunki do gniazdowania dla czajki. Z ptaków związanych ze środowiskiem leśnym, na uwagę zasługują pustułka i dzięcioł zielony. Oprócz ptaków lęgowych występują tu ptaki przelotne i zalatujące, takie jak: brodziec leśny, krwawodziób i rybitwa zwyczajna.

Podobnie jak na terenie poprzedniego projektowanego użytku ekologicznego, występuje tu szuwar przęski pospolitej oraz gatunki chronione - grązel żółty i grzybienie białe.

Projektowany użytek ekologiczny nr 7,

Obejmuje niewielkie stawy rybne w Jakówkach wraz z przylegającym fragmentem podmokłego lasu. Powierzchnia projektowanego użytku ekologicznego we wstępnie przyjętych granicach wynosi około 7 ha. Obszar ten stanowi optymalne warunki do życia ptaków wodnych, takich jak: kokoszka, perkozek, krzyżówka oraz ptaków terenów zakrzaczonych - dziwonii, pokrzewek ogrodowej i czarnołbistej i innych. Ponadto licznie występują tu płazy należące do rodziny żabowatych oraz chronione: kumak nizinny, ropucha szara i grzebiuszka ziemna.

E) Projektowane rezerваты przyrody.

Na terenie gminy Janów Podlaski zaprojektowano 4 nowe rezerваты przyrody położone w dolinie Bugu, z których dwa częściowo leżą w granicach sąsiednich gmin Konstantynów i Rokitno. Całkowita powierzchnia projektowanych rezerwatów wynosi około 373 ha. Uwzględniając istniejący rezerwat "Łęg Dębowy" o powierzchni ponad 132 ha, całkowita powierzchnia terenów objętych ochroną rezerwatową wynosiłaby ponad 400 ha, co stanowi 3% powierzchni gminy.

Projektowany rezerwat faunistyczny „Kalinik”

Położony jest na północ od wsi Bubel Stary i obejmuje starorzecza Bugu z przylegającymi łąkami i fragmentami zadrzewień. Powierzchnia projektowanego rezerwatu

we wstępnie przyjętych granicach (w granicach gminy Janów Podlaski) wynosi około 180 ha. Ze względu na zróżnicowanie środowiska, teren ten jest stosunkowo bogaty pod względem gatunkowym. Z ptaków lęgowych, należących do grupy silnie zagrożonej wyginięciem, zanotowano 3 gatunki: błotniaka łąkowego (gatunek zamieszczony w "Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt"), sieweczkę rzeczną i brodziec krwawodziobego. Ponadto 11 stwierdzonych gatunków należy do grupy zagrożonych wyginięciem, a 19 gatunków do grupy potencjalnie zagrożonych. Należą tu: płaskonos, błotniak stawowy, jastrząb, bekas kszczyk, rycyk, brodziec piskliwy, rybitwa czarna, turkawka, zimorodek, dudek i świergotek łąkowy. Z ostatniej grupy na uwagę zasługują takie gatunki, jak: głowienka, czernica, cyranka i czajka, których środowiska życia (zbiorniki wodne i podmokłe łąki) często ulegają degradacji. Oprócz wyżej wymienionych gatunków licznie występują tu niektóre gatunki pospolite, takie jak: skowronek polny, pliszka żółta, pliszka siwa, zięba, kukułka, poklaskwa, gąsiorek czy piecuszek. Projektowany rezerwat atrakcyjny jest nie tylko dla ptaków lęgowych, ale także dla przelotnych i zalatujących, które tutaj żerują i odpoczywają. Należą do nich następujące gatunki: łabędź niemy (obserwowano stada liczące do 28 osobników), brodziec leśny, brodziec samotny, batalion, kwokacz, rybitwa zwyczajna, rybitwa białoczelna, czapla siwa, śmieszka, pustułka i kobuz. Niezamarzające zimą starorzecze Bużysko, powoduje skupianie się tutaj gatunków ptaków wodnych (łabędzie i kaczki), które wykorzystują je jako baza pokarmowa.

Oprócz ptaków na terenie projektowanego rezerwatu spotkać można także przedstawicieli innych grup fauny. Godną podkreślenia jest zimowa obserwacja wydry, która jest gatunkiem silnie zagrożonym wyginięciem. Natomiast z chronionych płazów, w starorzeczach dosyć licznie występuje kumak nizinny.

Projektowany rezerwat faunistyczny "Ujście Czyżówki".

Położony jest w dolinie Bugu między Buczycami Starymi a Wygodą. Obejmuje fragment rzeczki Czyżówki wraz z jej ujściem, starorzecza Bugu łącznie z przylegającymi łąkami (najczęściej podmokłymi) oraz fragmenty olsów i łągów nadrzecznych. Powierzchnia projektowanego rezerwatu we wstępnie przyjętych granicach wynosi około 170 ha. Różnorodność środowisk oraz niewielka penetracja ludzka tego terenu warunkuje duże bogactwo gatunkowe awifauny. Z ptaków silnie zagrożonych wyginięciem zanotowano tam 3 gatunki, związane z podmokłymi łąkami i starorzeczami: krwawodziób (6 par z 13 stwierdzonych w gminie), kszczyk oraz błotniak łąkowy, znajdujący się w "Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt". Natomiast gatunków zagrożonych i potencjalnie zagrożonych zanotowano

odpowiednio – 8 i 16. Na uwagę zasługują ptaki wodno-błotne, szczególnie zagrożone ze względu na szybkie zanikanie ich środowisk życia. Należą tutaj takie gatunki, jak: bekas kszyski, rycyk, brodziec piskliwy, cyranka, łyska, czajka, rokitniczka, trzcinniczek, trzciniak i potrzos. Ze względu na występowanie fragmentów starych drzewostanów, gniazdują tutaj dudek i dzięcioł czarny. Natomiast występujące przy ujściu Czyżówki fragmenty dobrze zachowanych łągów, stwarzają dogodne warunki do gniazdowania dla wielu drobnych gatunków ptaków wróblowatych, gołębi i dzięciołów, takich jak: turkawka, pokrzywnica, kwiczoł, krętogłów, grubodziób, grzywacz, strzyżyk, pierwiosnek i dzięciołek, a także dla ptaków drapieżnych, jak np. myszołów. Teren projektowanego rezerwatu jest również miejscem żerowania i odpoczynku dla wielu gatunków ptaków przelotnych i zalatujących, do których należą m.in.; brodziec leśny (przelotne stada liczą po kilkadziesiąt osobników), brodziec samotny, batalion, czapla siwa, rybitwa zwyczajna, rybitwa czarna, rybitwa białoczelna, mewa śmieszka.

Oprócz awifauny występują tutaj przedstawiciele fauny płazów. Starorzeczka i oczka wodne dość licznie zamieszkują płazy z rodziny żabowatych (*Ranidae*), a także chroniony - kumak nizinny.

Z ichtiofauny godnym uwagi jest głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*). Jest to rzadki gatunek w dorzeczu Bugu, występujący w głównym nurcie rzeki o żwirowatym i kamienistym dnie, jakie jest w okolicy rezerwatu.

Projeklowany rezerwat florystyczny "Mieczyk".

Małe zadrzewienie położone w odległości 1 km na wschód od Wygody o powierzchni około 1 ha, w całości proponowane do ochrony rezerwatowej. Rezerwat proponowany jest ze względu na występujące tam w dużych ilościach gatunki roślin objęte ochroną całkowitą:

Gladiolus imbricatus - mieczyk dachówkowaty, *Platanthera bifolia* - podkolan biały i *Listera ovata* - lislera jajowata. Z gatunków objętych ochroną częściową stwierdzono dosyć liczne występowanie kaliny koralowej - *Viburnum opulus*, konwalii majowej - *Convallaria maialis* oraz kruszyny pospolitej - *Frangula alnus*. W projektowanym rezerwacie występują również rzadkie gatunki roślin. Są to: *Thalictrum flavum* - rutewka żółta i *Thalictrum lucidum* - rutewka wąskolistna. Typowym zbiorowiskiem na terenie projektowanego rezerwatu jest grąd - *Tilio-Carpinetum*.

Projektowany rezerwat florystyczny "Skorzyna" („Derło”).

Położony jest w północno – wschodnim krańcu gminy, bezpośrednio nad Bugiem na północny – wschód od wsi Woroblin. Projektowany rezerwat obejmuje także tereny sąsiedniej gminy Rokitno. Powierzchnia projektowanego rezerwatu w przyjętych wstępnie granicach wynosi 59 ha, z czego 22 ha w granicach gminy Janów Podlaski.

Przewodnim walorem przyrodniczym rezerwatu są płaty nadrzecznego łągu wierzbowo-topolowego – zbiorowiska traktowanego jako rzadkie w skali Europy. Ze zbiorowisk leśnych występują tu także żyzne łągi olszowo-jesionowe oraz grądy. Obok fitocentoz leśnych na terenie projektowanego rezerwatu występują także typowe krajobrazy nadbużańskie: starorzecza ze zróżnicowaną roślinnością wodną i szuwarową, łąki i murawy oraz zbiorowiska zaroślowe.

We florze projektowanego rezerwatu stwierdzono występowanie następujących chronionych gatunków roślin: grązel żółty, grzybień biały, marzanka wonna, kopytnik pospolity, porzeczka czarna, kalina koralowa, kruszyna pospolita i inne. Występuje tu ponadto szereg rzadkich gatunków roślin

6.2. Przyrodniczy System Gminy Janów Podlaski

Walory środowiska nieożywionego i żywego gminy Janów Podlaski, tworzą mozaikę różnorodnych cennych w skali lokalnej i regionalnej obszarów i obiektów.

Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej spowodowało, że w niektórych terenach obserwuje się wyraźne zgrupowania walorów, podczas, gdy znaczne połacie gminy są ich pozbawione. Ta konstatacja stanowi podstawową przesłankę do utworzenia w gminie Janów Podlaski Przyrodniczego Systemu, który na skalę lokalną będzie obejmował wszystkie tereny decydujące o jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz warunkach życia mieszkańców.

Należy starać się o przywrócenie do użytkowania terenów zgodnie z ich predyspozycjami środowiskowymi (np. las na siedliskach leśnych).

6.2.1. Delimitacja Przyrodniczego Systemu Gminy Janów Podlaski

Przyrodniczy System Gminy składa się z trzech kategorii obszarów:

A) Obszary węzłowe.

A.1. W obrębie granicy Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” (w dolinie rzeki Bug) proponuje się wydzielenie 5 leśnych obszarów węzłowych:

1. Leśny Obszar Węzłowy – Rezerwat Przyrody „Łęg Dębowy” wraz z zespołem terenów leśnych Janów Wygoda i Werchliś, który ze względu na charakter obszaru: nagromadzenie elementów cennych, o największej sile oddziaływania na warunki środowiska całej gminy.

Tu występuje największa, zwarta powierzchnia, leśna, walory florystyczne, (stanowiska gatunków chronionych całkowicie i częściowo, walory faunistyczne świadczy to o stosunkowo dużej prężności ekologicznej, przeto możliwościach ekspansji gatunków i osobników na tereny sąsiednie. Jednocześnie presja wynikająca z gospodarczej funkcji lasów stanowi zagrożenie dla funkcji ekologicznej, przyrodniczej i środowiskowej. Na mapie oznaczony symbolem „A”.

2. Leśny Obszar Węzłowy (w obrębie sołectwa Klonownica Plac) – stanowi zwarty obszar leśny o dużych walorach ekologicznych i faunistycznych. Obszar ten stanowi najbardziej wysunięty teren na południe gminy Janów Podlaski na styku gmin: Biała Podlaska i Rokitno. Powierzchnia leśna na terenie Gminy Janów Podlaski zajmuje zaledwie 15% całego kompleksu leśnego, należącego do Nadleśnictwa Biała Podlaska. Jego oddziaływanie jest o charakterze regionalnym w obrębie Gminy Biała Podlaska i Rokitno. Na planszy oznaczono literą „F”.

3. Leśny Obszar Węzłowy (na granicy otuliny Parku Krajobrazowego) w obszarze sołectwa Janów Podlaski, zwarte obszary leśne w dwóch zespołach wraz z rozczłonkowanymi terenami leśnymi i stawem, stanowi bogate wartości przyrodnicze i kulturowo – krajobrazowe. Na mapie oznaczono literą „D”.

4. Leśny Obszar Węzłowy (w obrębie sołectw: Romanów, Klonownica Mała, Polinów) – obejmujący swoim obrębem 3 obszary leśne (które proponuje się powiększyć przez zalesienie terenów rolnych o niskiej bonitacji). Na mapie oznaczono literą „E”.

5. Leśny Obszar Węzłowy (w obrębie sołectwa Bubel Granna) – stanowi jeden z większych kompleksów leśnych w regionie z rejonem występowania chronionych i rzadkich gatunków flory i awifauny, ale swoją powierzchnią w 95 % znajduje się w obrębie gminy Konstantynów. Zachodnia część Gminy Janów Podlaski przebiega po obrzeżu tego obszaru leśnego i łączy się z węzłem ekologicznym dolinno – wodnym w obrębie sołectwa Bubel Stary. Na mapie oznaczono literą „G”.

B) Węzły ekologiczne

1. dolinno – wodny węzeł ekologiczny, który obejmuje zespół zbiorników wodnych (stawów) wraz z obszarami terenów leśnych we wschodnio – północnej części gminy – Janów Wygoda, Ostrów i Woroblin.

W obszarze tym znajduje się projektowany rezerwat przyrody „Skorzyna”.

Wysokie walory awifaunistyczne stwarzają podstawę do utworzenia rezerwatu przyrody ptactwa wodnego (występują tu gatunki rzadkie, chronione i zagrożone wyginięciem). Walorem środowiskowym, jest korzystne oddziaływanie na stosunki wodne i stosunki wodno — powietrzne siedlisk dolinnych. Na mapie oznaczona symbolem „B”.

2. dolinno – wodny węzeł ekologiczny w północno – zachodniej części gminy – sołectwo Bubel Stary, obejmujący dolinę rzeki Bug, gdzie znajdują się rozlewiska wraz z połaciami terenów leśnych o przewadze użytków zielonych. Projektowany jest Rezerwat Przyrody „Kalinik”. Na mapie oznaczony literą „C”.

C) Obszary łącznikowe

Obszary Łącznikowe, to tereny, które w środowisku pełnią rolę różnej rangi kanałów przemieszczania się gatunków, osobników, wód, powietrza atmosferycznego; są to oczywiście tereny uprzywilejowane w komunikacji ekologicznej, przyrodniczej i środowiskowej, gdzie natężenie strumienia powiązań jest większe niż w terenach sąsiadujących, w których również odbywa się różnego typu migracja przyrodnicza.

Są to więc „autostrady” dzięki którym odbywa się wymiana i zasilanie pomiędzy poszczególnymi elementami PSG. Obszary te pełnią ponadto ważną rolę w kontaktowaniu się i przepływie komponentów przyrodniczych z terenami sąsiednimi (zewnętrznymi dla gminy Janów Podlaski).

a) korytarze ekologiczne – w przypadku gminy Janów Podlaski są to doliny rzeczne; predyspozycje do przepływu fauny i flory oraz elementów abiotycznych w dolinach rzecznych są powszechnie znane i nie wymagają szczegółowych wyjaśnień.

Udokumentowano ponadto w omawianym obszarze ich wysokie -zaklasyfikowane jako regionalne - walory przyrody żywej.

Niekorzystne warunki środowiskowe dla rozwoju wielu funkcji ograniczyły korzystanie z zasobów dolinnych; doliny są więc najmniej przekształconymi elementami środowiska o dużej naturalnej prężności ekologicznej wynikającej z zasobów wodnych.

W gminie wyodrębniono:

1. **Korytarz ekologiczny w dolinie rzeki Bug**, gdzie zaprojektowano 6 obiektów chronionych o randze użytku ekologicznego:

- **Starorzecze Szczerbiec (Szczerbacz)** – położone na północ od Wygody o powierzchni 22 ha. Na obszarze starorzecza oraz przyległych łąk i fragmentu olsu stwierdzono występowanie kilku gatunków ptaków (łyska, czernica, czajka, potrzos, krętogłów, jarzębatka) oraz zbiorowiska roślinne grzybienia białego.
- **Starorzecze Bugu** wraz z przylegającym lasem dębowo – olchowym, położone na północ od wsi Ostrów. Powierzchnia użytku wynosi 31 ha. Jest to teren cenny ze względu na występowanie tu jedyne w gminie stanowiska krogulca – ptaka zagrożonego wyginięciem. Oprócz niego awifauna reprezentowana jest przez jastrzębia gołębiarza, łyskę, dziwonię. Można też spotkać na żerowaniu bociana czarnego.
- **Starorzecze Bugu**, położone na północny zachód od Woroblina – jest to niewielki obszar o powierzchni 6 ha, ale z bogatą i cenną roślinnością wodną i szuwarową. Ptakiem, którego można podziwiać na tym terenie jest cyranka.
- **Starorzecze Bugu** wraz z przyległymi łąkami na północ od Woroblina – zajmuje ono powierzchnię 19 ha. Jest to prawdopodobnie miejsce gniazdowania błotniaka łąkowego – drapieżnego ptaka, któremu grozi wyginięcie. Oprócz ptaków na uwagę zasługuje chroniona ropucha zielona. Z roślin występują: szuwar przestki pospolitej, złączy baldaszkowaty, konitruć błotny, grązel żółty, grzybień biały.
- **Starorzecze Bugu** wraz z nadrzecznymi łąkami położone na południowy wschód od rezerwatu „Łęg Dębowy” – zajmuje około 44 ha. Wiele jest tu gatunków awifauny: dzięcioł średni, zimorodek, błotniak stawowy, kszyszek, grubodziób, gąsiorek. Jest to także miejsce żerowania czapli siwej i brodziec samotnego. Jak w większości starorzeczy są tu dobrze zachowane zbiorowiska roślin szuwarowych i wodnych.
- **Starorzecze Bugu** wraz z przylegającymi łąkami i fragmentami łągi nadrzecznej na północ od Woroblina – powierzchnia wynosi około 34 ha. Jest to obszar cenny przyrodniczo z uwagi na roślinność starorzecza oraz bogactwo awifauny. Występują tu: perkoz, rybitwa czarna, czajka, pustułka, dzięcioł zielony, a na przelotach można spotkać brodziec leśny i krwawodzioba. Na mapie oznaczono symbolem „C1”

2. **Korytarz ekologiczny w dolinie rzeki Czyżówka i Komarenka**, (o 3 – ch kierunkach przebiegu) którego rola łącznikowa polega na zapewnieniu związków zewnętrznych (dolina jest przepływowa w gminie) i połączeń obszarów węzłowych znajdujących się w dolinie rzeki

Bug z leśnym węzłem ekologicznym oznaczonym literą „E”. Należy podkreślić jego rolę ekologiczną. Obszar o tak wybitnej prężności ekologicznej, sam jest – podobnie jak obszary węzłowe i węzły ekologiczne – rejonem oddziaływania przyrodniczego na tereny sąsiednie o obniżonych wartościach ekologicznych. Na mapie oznaczono ten system korytarza symbolem „C2”.

3. Korytarz ekologiczny w dolinie rzeki Krzywula, łączy swą doliną wraz z dwoma zbiornikami wodnymi leśny obszar węzłowy „E” i „D”. Stanowi niejako „zielony wjazd” do zurbanizowanej osady Janów Podlaski. Spełnia ważną rolę ekologiczną dla terenów zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej osady Janów Podlaski i Klonownica Mała. Na mapie został oznaczony symbolem „C3”.

4. Sięgacze ekologiczne, czyli obszary łącznikowe mniejszej rangi niż poprzednie, jednak w wielu wypadkach to jedyne uprzywilejowane trasy przemieszczania się gatunków lub osobników pomiędzy terenami o większym potencjale i zasobach przyrody. Często stanowią drogi przemieszczania, się elementów środowiska nieożywionego i wówczas spełniają funkcję klimatyczną, hydrograficzną lub łączną. Wyznaczają je pasma zagajników łąk, zarośli, niewielkich kompleksów leśnych, kęp roślinności śródleśnej. Na mapie symbolem graficznym oznaczono ich przebieg

D) Obszary poza PSG Janów Podlaski

Jakkolwiek nie są to elementy wyodrębnionego systemu przyrodniczego, to stanowią ogniwo struktury przyrodniczej gminy i niejako „uzupełnienie” przestrzenne. Oznacza to, że Przyrodniczy System Gminy Janów Podlaski w tych obszarach, których walory przyrodnicze są przeciętne (choć lokalnie punktowo mogą być wybitne) a stany i zasoby środowiska geograficznego mocno zróżnicowane: od słabszych, często zdegradowanych (np, gleby klasy V, VI) do istotnych w skali lokalnej (gleby chronione, oczka wodne, źródła).

Na tych. obszarach odbywa się najintensywniejsze w skali gminy wykorzystywanie walorów i zasobów środowiskowych, przeto są one narażone na największe przekształcenia

Jednocześnie nie można pominąć ich oddziaływań - w tym często – niekorzystnych na elementy PSG. W perspektywie- rozwoju gminy tereny te w dalszym ciągu będą stanowić podstawy rozwoju społeczno -gospodarczego. Aby mógł on następować w znacznym stopniu, należy je zasilić przyrodniczo, zrewaloryzować lub w miarę możliwości stopniowo przywracać utracone walory i zasoby.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego tych obszarów muszą więc uwzględniać rolę sąsiedztwa z PSG, jak i docelowo osiągnięcie poprawy dotychczasowego stanu. To ostatnie oznacza oddanie przyrodzie zabranych poprzednio powierzchni pod rozwój np. rolnictwa.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na możliwość pojawiania się nowych funkcji terenu, które będą wynikać ze zmian poza gminą (społeczno – gospodarczych) lub ze względu na trwałą tendencję poprawy atrakcyjności gminy dla inwestowania poprzez zmiany środowiska, krajobrazu lub zasobów przyrody.

Obszary poza PSG Janów Podlaski, ze względu na obecny stan i zagrożenia przestrzeni przyrodniczej w wyniku dotychczasowego zagospodarowania nie należą do tej samej kategorii terenów.

Wydzielono między innymi:

- strefy deficytu potencjału ekologicznego, gdzie funkcja rolnicza spowodowała zupełną utratę naturalnych, walorów i krajobrazów. Największy pas agrocenoz ze stosunkowo skoncentrowanym osadnictwem położony jest w rejonie Bubel Stary, Bubel Granna i Pawłów Nowy.
- strefy zasilania ekologicznego z koniecznością ich wzmocnienia.
Ich obecny potencjał to mozaika różnorodnych ekosystemów: leśnych -zaroślowych, łąkowych, bagiennych, wodnych i innych, które poprzedzielane agroekocenozy mają już obecnie wysoki potencjał ekologiczny (choć w rozproszeniu) i prostymi zabiegami może on ulec podwyższeniu przez zwiększenie oddziaływania (zasilania) ekologicznego.
Najważniejszy obszar tego typu zidentyfikowano w części południowej gminy: Błonie, Kajetanka, Werchliś i częściowo Janów Podlaski.

7. Kierunki zagospodarowania przestrzennego Przyrodniczego Systemu Gminy Janów Podlaski – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W ramach określania rozwoju zrównoważonego gminy sformułowano kierunki, ogólne i szczegółowe.

Pierwsze są ogólnymi wytycznymi dla samorządu lokalnego i kolejnych etapów zagospodarowania przestrzennego.

Polityka przestrzenna rozumiana jest tu jako skoordynowane działania organów, instytucji i osób posiadających stosunek władczy wobec przestrzeni planistycznej gminy lub pojedynczych aspektów zagospodarowania (np.: lasów, komunikacji, wód). Odnosi się to do całej powierzchni gminy lub jej

fragmentów. Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego odnoszą się do ograniczeń, zakazów lub preferencji w wykorzystaniu poszczególnych elementów struktury przyrodniczej gminy i służą poprawie środowiska, ochronie najcenniejszych walorów i zasobów oraz uzyskaniu możliwości rozwoju.

7.1. Ustalenia ogólne

- zwiększenie lesistości gminy, przy wykorzystaniu naturalnych warunków,
- ograniczenie (z uzasadnieniem ekonomicznym i przyrodniczym) wykorzystania eksploatacji kruszyw budowlanych,
- ograniczenie projektowania nowej, rozproszonej zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej lub letniskowej wraz z infrastrukturą, tak aby nie kolidowało z punktu widzenia np. fauny łownej (tras wędrówkowych),
- przebieg nowych tras komunikacyjnych i infrastruktury technicznej powinien być projektowany w optymalnym kanale infrastrukturalnym.

7.2. Ustalenia szczegółowe dla:

Obszarów węzłowych

▪ leśnych obszarów węzłowych:

- ochrona całych kompleksów leśnych ze szczególnym uwzględnieniem funkcji ochronnej, zgodnie z ustawą o lasach,
 - zakaz melioracji odwadniających,
 - zakaz eksploatacji surowców naturalnych,
 - ochrona przed zrębami zupełnymi,
 - ochrona starodrzewia,
 - powiększenie węzła ekologicznego.
- Priorytetem gospodarki leśnej winno być:
- dążenie do zgodności drzewostanów z siedliskami,
 - tworzenie lasów wielowiekowych, wielopiętrowych i różnokierunkowych,
 - ochrona występujących tu chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków awifauny,
 - wyznaczenie granicy polno – leśnej, z uwzględnieniem zasad ekologicznych i ekonomicznych.

Węzłów ekologicznych

- **węzłów ekologicznych dolinno – wodnych:**
 - utworzenie wymienionych rezerwatów przyrody,
 - gospodarka stawowa – w miarę możliwości hodowlanych – winna uwzględniać i częściowo dostosować gospodarowanie wodą do rocznego cyklu awifauny,
 - należy dążyć do podnoszenia poziomu wód dolinnych aby utrzymać zasady retencji (melioracje mogą spowodować odpływ wód ze zbiorników wodnych),
 - zakaz nowych melioracji,
 - zakaz nowej zabudowy w obrębie doliny,
 - zakaz tworzenia nowych barier ekologicznych w formie nasypów drogowych itp.

Obszarów łącznikowych

- **korytarzy ekologicznych:**
 - odtwarzanie roli i funkcji doliny w strukturze przyrodniczej,
 - zakaz nowych melioracji dolinnych,
 - tworzenie warunków do unaturalniania stosunków wodnych,
 - retencja powierzchniowa,
 - przetamowania koryt,
 - zakaz nowej zabudowy w obrębie korytarzy,
 - zakaz tworzenia nowych barier ekologicznych w formie nasypów drogowych itp.
- **sięgaczy ekologicznych** – zachowanie dotychczasowej funkcji z ewentualnym wzbogaceniem biologicznym sięgaczy leśnych i dolinkowych.

Obszarów poza PSG Janów Podlaski

- obowiązują wszystkie ustalenia ogólne,
- strefy deficytu potencjału ekologicznego należy wzmocnić przez:
 - możliwe powierzchniowo zalesienia, zakrzaczenia i wprowadzenie roślinności śródpolnej,
 - rekultywacja wodno – leśna ewentualnych wyrobisk wodno – eksploatacyjnych,
- strefy zasilania ekologicznego wskazane do wzrostu bioróżnorodności poprzez:
 - dolesienia mozaikowo występujących lasów,
 - preferowanie powstawania oczek wodnych,

- wyłączenie z produkcji rolniczej terenów o niekorzystnych stosunkach wodno – powietrznych.

7.3. Krajobrazy przyrodnicze.

Na terenie gminy Janów można wyróżnić trzy typy krajobrazów przyrodniczych: dolin rzek, rolniczy i leśny. Największą powierzchnię gminy zajmuje krajobraz rolniczy. Pozostała powierzchnię zajmuje krajobraz dolin rzek i krajobraz leśny (18,4%). Krajobraz stanowi mozaikę zbiorowisk leśnych, łąkowych i pastwiskowych oraz upraw polowych. Szczególnie widoczne jest to w południowej i wschodniej części gminy gdzie przeplatają się ze sobą krajobrazy: rolniczy z leśnym. Teren całej gminy ma charakter średnio falistej równiny z mało zróżnicowaną rzeźbą terenu. Rzeźba terenu nieznacznie różnicuje się na wschód od rzeki Krzywuli, gdzie na skutek rozpadu lądolodu powstały liczne wzgórza i wały kemowe. Krajobraz rolniczy to głównie wschodnia i południowa część gminy. Na krajobraz dolin rzek składa się dolina rzeki Bug ciągnąca się od wschodniej do północnej części gminy Janów, oraz doliny rzek Czyżówki i Krzywuli. Tereny leśne stanowią rozdrobnione kompleksy głównie w południowo-środkowej części gminy. Największa i najbardziej zwarta powierzchnia leśna występuje w Rezerwacie Przyrody „Łęg Dębowy” wraz z terenami leśnymi Janów Wygoda i Werchliś. Zwarty teren leśny o dużych walorach ekologicznych i faunistycznych wstępuje w wysuniętej najbardziej na południe części gminy Janów Podlaski. Bogate przyrodniczo i krajobrazowo są również tereny leśne zwarte w dwa zespoły położone w obszarze sołectwa Janów Podlaski. Tereny leśne występują również w obrębie sołectw: Romanów, Klonownica Mała, Polinów oraz jeden z większych kompleksów leśnych - w obrębie sołectwa Bubel Granna. Lokalnie występujące zbiorniki wodne urozmaicają krajobraz dolinny, rolniczy i leśny.

Krajobrazy dolin rzek

Rzeka Bug stanowi północną i częściowo wschodnią granicę gminy. Jest rzeką dotychczas nie uregulowaną, co powoduje, że szerokość jej koryta oraz głębokości są znacznie zróżnicowane. Bug płynie szeroką i głęboką doliną tworząc liczne, malownicze meandry i starorzecza. Rzeka w dużym stopniu kształtuje zróżnicowanie środowisk gminy Janów. Pod względem przyrodniczym najbardziej cenne są fragmenty doliny Bugu w części północnej gminy. Licznie występujące tu leśne bory, żyzne łągi oraz szuwały starorzeczy stanowią miejsce występowania wartościowych gatunków roślinnych. W dolinie Bugu bez przeszkód rozwijają się mroczne lasy łęgowe przeplatane barwnymi łąkami i murawami.

Całość krajobrazu dopełniają liczne starorzecza z barwnym kobiercem żółto-białych lilii wodnych. Dolina nie uregulowanej rzeki Bug na terenie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu” to teren rozległych zalewowych łąk, torfowisk i niskich starorzeczy będących ostoją ptaków międzynarodowej rangi porośnięte roślinnością o charakterze naturalnym i seminaturalnym. Obszar Doliny Dolnego Bugu został uznany za ekosystem kluczowy dla dziedzictwa przyrodniczego kraju i obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym oznaczony 24 M, w Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL.

Przez teren gminy przepływają również rzeki: Czyżówka (uchodząca do Bugu) i Krzywula (uchodząca do Czyżówki). Czyżówka jest małą rzeką o krętym biegu. Posiada zróżnicowane stanowiska piaszczyste i żwirowate z bystrym nurtem, jak również zamulone zakola o leniwym przepływie wody. Roślinność jest dobrze rozwinięta, występują tu: rdestnice, moczarka, grązel żółty, strzałka wodna, a przy brzegu mozga trzcinowata, jeżogłówka, tatarak i inne. Rzeką uchodzi do Bugu za pośrednictwem rozległego starorzecza. Na gruntach torfowych, np. w dolinie Czyżówki, występują torfianki, pozostałości po eksploatacji torfu.

Krajobraz rolniczy

Krajobraz typowo rolniczy na terenie równinnym dominuje w części południowej gminy i związany jest głównie z uprawami polnymi i osadnictwem wiejskim oraz na terenie lekko zróżnicowanym w północnej części gminy w sąsiedztwie dolin rzecznych. Uwarunkowania te mają decydujący wpływ na kształtowanie się szaty roślinnej gminy. Lepsze jej zachowanie w dolinie Bugu związane jest głównie z łąkowo-pastwiskowym typem użytkowania rolniczego oraz ze zmniejszoną penetracją z uwagi na tereny przygraniczne. Zróżnicowanie krajobrazu rolniczego podnoszą niewielkie zadrzewienia oraz pojedyncze drzewa kwalifikujące się w niektórych przypadkach na pomniki przyrody. Wraz z zadrzewieniami śródpolnymi również śródpolne płaty łąk pełnią ważną funkcję w tworzeniu biotopów dla naturalnych wrogów szkodników upraw. Największe zróżnicowanie krajobrazu rolniczego znajduje się w południowej części gminy gdzie pola uprawne przylegają bezpośrednio do terenów leśnych oraz do dolin rzek. Przestrzenna zmienność środowiska znacznie wydłuża pas ekotonów (stref przejścia pomiędzy różniącymi się od siebie ekosystemami) i co za tym idzie zwiększa różnorodność biologiczną. Obecność sąsiedztwa dolin rzek wpływa korzystnie na funkcjonowanie krajobrazu rolniczego głównie w południowej części gminy.

Krajobraz leśny

Krajobraz leśny stanowią niewielkie kompleksy leśne w większości rozdrobnione. W południowej części gminy znajduje się niewielki fragment dużego kompleksu lasów, leżącego w granicach sąsiedniej gminy Rokito.

W lasach gminy Janów Podlaski występuje 10 typów siedliskowych lasu. W lasach państwowych dominuje bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży. Znaczny udział (około 10%) wykazuje też bór świeży, las łęgowy i ols. Udziały pozostałych czterech typów siedliskowych są bardzo małe. W lasach prywatnych największą powierzchnię zajmuje: bór świeży (27% udziału), bór mieszany świeży (25%) oraz las mieszany (19% udziału). Nieco powyżej 10% zajmuje las łęgowy i ols. Drzewostany pozostałych typów siedliskowych zajmują niewielkie powierzchnie. Znaczny udział siedlisk leśnych (las mieszany, łęgowy, ols) w gminie Janów Podlaski wynika głównie z jej położenia w dolinie Bugu, gdzie przeważają lasy liściaste.

W Parku Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu” duże znaczenie w strukturze sieci ekologicznej zajmują lasy z całą swą bogatą szatą. W obszarze tym znajdują się również pozostałości dąbrów świetlistych i zwarte kompleksy borów sosnowych i mieszanych.

W gminie Janów znajduje się również rezerwat leśny „Łęg Dębowy”. Rezerwat stanowi zwarty kompleks starego drzewostanu położonego w zakolu Bugu. Osobliwością rezerwatu jest dąb szypułkowy o rzadkiej odmianie *Quercus robur var. ceneifolia* Beck., która przystosowana jest do bardzo żyznych siedlisk. Występuje tu również grąd, łęg wiązowo-jesionowy, łęg jesionowo-olszowy, ols porzeczkowy oraz zbiorowisko wiklin nadrzecznych.

7.4. Działania strategiczne na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.

W celu poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy, niezbędne jest współdziałanie samorządu gminy Janów Podlaski z samorządami sąsiednich gmin oraz z samorządami szczebla powiatowego (Biała Podlaska) i wojewódzkiego (Lublin).

Budżet gminy na cele związane z ochroną środowiska może być wspierany dotacjami Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i innych funduszy tak krajowych jak i zagranicznych.

Dla zapewnienia prawidłowego rozwoju gminy, przy uwzględnieniu wymagań zdrowotnych i sanitarnych, a zarazem potrzeby zachowania istniejących walorów środowiska, samorząd lokalny musi dążyć do realizacji podjętych już działań w zakresie ochrony

środowiska. Należą do nich w szczególności: budowa sieci kanalizacyjnej, ocena czystości wód podziemnych w źródłach i poszukiwanie sposobów ich ochrony, rozwój gazyfikacji.

Zapewnienie dostępu do wody pitnej dobrej jakości, gazyfikacja, kanalizacja sanitarna wiążą się z rozwojem turystyki.

Główne zadania w zakresie związanym z ochroną środowiska:

a) dla sfery biotycznej:

- traktowanie lasów jako najważniejszego składnika równowagi ekologicznej i krajobrazu gminy,
- prowadzenie polityki zalesienia najslabszych gruntów (zwłaszcza w strefach przyleśnych),
- przeciwdziałanie przekształceniu użytków zielonych w pola uprawne,
- ochrona drzew przydrożnych.

b) hydrosfery: (ochrona czystości rzek i stawów oraz wód podziemnych)

- budowa systemów kanalizacji sanitarnej,
- eliminacja zrzutów ścieków do wód (stawów, rzek) i gruntu,
- wyznaczenie granic ochronnych wokół stawów, jezior i rzek.

c) pedosfery:

- rygorystyczny obowiązek ochrony gruntów o najwyższych walorach agroekologicznych przed zmianą sposobu ich użytkowania (klasy bonitacyjne od I do III),
- nieużytki rolnicze, gleby najslabsze (V i VI klasa) o ile nie są użytkowane rolniczo przeznaczyć do zalesienia,
- przy znacznym zakwaszeniu gleb uznaje się za wskazane zintensyfikowanie procesu ich wapnowania (jest to podstawowym czynnikiem przywracania walorów agroekologicznych zdegradowanym obszarom),
- eliminowanie upraw polowych i ogrodowych ze strefy wzdłuż dróg wojewódzkich – z uwagi na natężenie metali ciężkich emitowanych przez pojazdy samochodowe.

d) litosfery i gospodarki zasobami naturalnymi:

- eksploatacja złóż winna być zgodna z wymogami ochrony środowiska naturalnego, ale poza obszarami chronionymi,
- rekultywację leśną złóż wyeksploatowanych i sukcesywną rekultywację leśną złóż eksploatowanych,
- ograniczenie możliwości eksploatacji torfów,

- rygorystyczne przestrzeganie uzyskania koncesji na eksploatację wszelkich surowców mineralnych i torfów.

e) powietrza:

- dążyć do budowy systemu gazociągu, celem uzyskania gazu jako paliwa ekologicznego.

f) klimatu akustycznego:

- przestrzeganie zasad lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wobec układów komunikacyjnych,
- lokalizacja zakładów produkcyjnych uciążliwych w odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej,
- tworzenie stref zieleni – ochronnych wzdłuż tras komunikacyjnych.

A) Gospodarka wodno - ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

W polityce przestrzennej gminy możliwość zaopatrzenia w wodę wszystkich użytkowników, powinna stanowić jeden z głównych elementów rozwoju zrównoważonego.

Aby gospodarowanie wodą spełniało ten postulat, należy oprzeć się o nowoczesne metody wykorzystania komponentu wodnego, w skrócie nazywane systemową gospodarką wodną. Jej zasady powinny określać:

- uwzględnienie potrzeb wodnych wszystkich użytkowników hydrosfery i próba tworzenia hierarchii potrzeb wodnych,
- w bilansie wodnym gminy po stronie przychodów, należy rozpatrywać wody podziemne i powierzchniowe – ma to zasadnicze znaczenie dla ochrony jakościowej stosunków wodnych,
- dynamiczne podejście do bilansu wodnego, co oznacza dostosowanie zużycia do zasobów,

Za celowe uznaje się:

- utrzymanie w należytych stanie technicznym ujęcia wody w Janowie Podlaskim,
- wydzielenie i zagospodarowanie strefy ochronnej wokół ujęcia wody,
- dalszą rozbudowę rozdzielczej sieci wodociągowej,
- wykonanie na terenie zabudowy mieszkaniowej studni publicznych, dla potrzeb obrony cywilnej o wydajności zabezpieczającej zapotrzebowanie 7,5 dm³/d na mieszkańca,

- uwzględnienie ewentualnych połączeń wodociągowych (uzupełniających z sąsiednimi gminami).

Gospodarka ściekowa

Sieć kanalizacji sanitarnej w pierwszym etapie powinna być budowana w miejscowościach posiadających wodociąg. Do obszarów zaliczanych do objęcia zbiorowym systemem kanalizacji należą miejscowości: Janów Podlaski i Stary Pawłów.

Indywidualnymi systemami należy objąć następujące miejscowości: Nowy Pawłów, Stare Buczyce, Bubel – Łukowska, Bubel – Granna, Stary Bubel, Jakówki, Romanów, Peredyło, Klonownica Mała, Klonownica – Plac, Polinów, Werchliś, Ostrów, Błonie, Kajetanka.

W oparciu o program kanalizacji gminy należy sukcesywnie rozbudowywać system zbiorowej kanalizacji w oparciu o techniczne rozwiązania systemowe: grawitacyjne, ciśnieniowe i podciśnieniowe oraz opracować program organizacji stref uciążliwości wokół oczyszczalni i sposób ich zagospodarowania.

Za celowe uznaje się :

- budowę nowych wodociągów równoległe z budową sieci kanalizacyjnej,
- budowę przydomowych ekologicznych oczyszczalni ścieków,
- respektowanie uregulowań prawnych dotyczących gospodarki wodno – ściekowej:

Decyzją Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej, znak OSZ.6223-40/2002 z dnia 30.12.2002 r. gminna oczyszczalnia ścieków w Janowie Podlaskim dostała pozwolenie wodno-prawne na wprowadzanie ścieków do Czyżówki, ważne do dnia 31.12.2005 r. W pozwoleniu tym zobowiązano gminę do:

- eksploatacji i konserwacji urządzeń oczyszczających
- rejestracji ilości odprowadzanych ścieków
- badań analitycznych ścieków wykonywanych dwa razy do roku
- partycypacji w kosztach konserwacji Czyżówki na odcinku 600 m, w wysokości 10%, na rzecz WZMiUW w Lublinie, Oddział w Białej Podlaskiej
- przebudowy wylotu ścieków do rzeki (skrócenie wylotu i umocnienie skarp rzeki w jego obrębie)

Pod względem fizykochemicznym postawiono następujące warunki:

- ilość ścieków odprowadzanych do Czyżówki $Q_d=400\text{m}^3/\text{dobę}$
- BZT₅ – do $30\text{ mgO}_2/\text{dm}^3$
- ChZT – do $150\text{ mgO}_2/\text{dm}^3$

- zawiesina ogólna – do 50 mg/dm³

Sposób postępowania z odpadami z oczyszczalni reguluje decyzja Wójta Gminy Janów Podlaski GO.7635/2/2000 z dnia 03.03.2000 r. ważna do końca 2005 r. Zgodnie z nią skratki są przesypywane wapnem hydratyzowanym i składowane na terenie oczyszczalni w zamkniętym pojemniku. Natomiast osad gromadzony jest na poletkach osadowych. Odpady z oczyszczalni są wywożone na składowisko w miarę potrzeb.

7.5. Kierunki polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

Najważniejszym założeniem polityki rozwoju przestrzennego gminy Janów Podlaski jest priorytetowe traktowanie funkcjonowania środowiska przyrodniczego – jako podstawy zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy. Zatem nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego gminy jest ochrona wartości przyrodniczych oraz dążenie do przywrócenia równowagi ekologicznej, a więc kształtowanie optymalnej struktury użytkowania terenów i ładu przestrzennego gminy.

Z przeprowadzonej oceny istniejących uwarunkowań przyrodniczych wynikają następujące podstawowe kierunki polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego:

- zachowanie, ochrona i kształtowanie gminnego systemu obszarów chronionych,
- ekologizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ekologizacja przestrzeni osadniczej.

Ochrona i kształtowanie systemu obszarów chronionych gminy wymagają podjęcia następujących działań:

- respektowania przepisów odnoszących się do sposobu użytkowania istniejących terenów i obiektów chronionych,
- wprowadzenie do rejestru nowych użytków ekologicznych, oraz objęcie ochroną szczególnie cennych zespołów roślinnych, wyszczególnionych w niniejszym studium jako pomniki przyrody,
- eliminację istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych w celu doprowadzenia czystości wód powierzchniowych przynajmniej do II klasy czystości. Wymaga to: odprowadzenia większości ścieków komunalnych do systemu kanalizacyjnego i oczyszczalni ścieków, wprowadzenia zakazu likwidacji rowów melioracyjnych, bieżącej konserwacji (odczyszczania brzegów, zapewnienia drożności) rowów melioracyjnych,

wprowadzenia dolesień głównie lasami mieszanymi o bogatym podszyciu leśnym pozwalającym na magazynowaniu większej ilości wody, wprowadzenia zadrzewień o płytkim i rozległym systemie korzeniowym, co powoduje powstanie barier biogeochemicznych,

- pielęgnacji istniejących elementów zieleni oraz wprowadzenie nowych rodzimych elementów zieleni zwłaszcza zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (pasy i szpalery drzew i krzewów) - spełniających także rolę wiatrochronną - usytuowanych równolegle do osi korytarzy i ciągów ekologicznych oraz wokół obniżen wysoczyznowych tzw. „oczek wodnych”,
- eliminacji istniejących barier ekologicznych (obszarów konfliktowych z punktu widzenia funkcjonowania środowiska (ograniczających swobodną migrację zwierząt np. budując odpowiedniej szerokości przepustów na ciekach (mostki), drogach, liniach kolejowych; w przypadku lokalizacji większych obiektów kubaturowych sytuowanie ich wzdłuż osi korytarzy i ciągów ekologicznych,

Ekologizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej wymaga podjęcia następujących działań:

- prowadzenie zabiegów przeciwozyjnych na gruntach ornych (zapobieganie przed erozją wodną i wietrzną) przede wszystkim przez wprowadzenie zadrzewień śródpolnych,
- wprowadzanie zalesień na gruntach ornych klas V i VI oraz nieużytkach (piaski lotne, nieczynne wyrobiska i wysypiska), które docelowo powiększać powinny istniejący system ciągów ekologicznych np. w postaci zadrzewień śródpolnych,
- wprowadzenie zadrzewień pełniących ważną funkcję w ochronie ekosystemów rolnych. Są to zadrzewienia przydrożne, przywodne, pasmowe, kępowe. Modyfikują one mikroklimat przyległych pól, zmieniając bilans cieplny i wodny krajobrazu, ograniczają migrację związków chemicznych na drodze erozji wodnej i wietrznej, ograniczają zanieczyszczenia wód gruntowych. Ze względu na duże znaczenie zieleni dla funkcjonowania systemu krajobrazu wiejskiego wskazane jest opracowanie kompleksowego programu zalesień, zadrzewień i zakrzewień o znaczeniu ekologicznym,
- wprowadzanie użytków zielonych na gruntach ornych z glebami murszastymi i czarnymi ziemiami. Grunty te ze względu na możliwość silnych nawodnień są predysponowane do zmian na użytki zielone,

- wprowadzanie sadów i ogrodów: ze względu na korzystne uwarunkowania glebowe na terenie gminy istnieją predyspozycje do rozwoju funkcji sadowniczo - ogrodniczych szczególnie w obrębie istniejących jednostek osadniczych oraz funkcji warzywniczych (ogrody działkowe).

Ekologizacja przestrzeni osadniczej ma przede wszystkim na celu podniesienie standardu życia mieszkańcom wsi. Osiągnąć to można przez następujące działania:

- eliminację źródeł zagrożeń środowiska znajdujących się na terenach osadniczych: np. wprowadzenie ekologicznych źródeł energii (gazyfikacja) eliminujących zanieczyszczenie powietrza,
- kanalizacja wszystkich terenów osadniczych o zwartej zabudowie,
- wzbogacenie krajobrazu osadniczego zielenią parki, zieleń izolacyjną), zwiększenie udziału powierzchni terenów zielonych (parki, ogrody przyzagrodowe, sady),
- ochrona i pielęgnacja istniejących parków wiejskich, cmentarzy zadrzewień itp.,

Bardzo ważną rolę dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego na terenie gminy odgrywają tereny leśne. Ze względu na fakt, że są to tereny będące w administracji państwowej oddziaływanie administracji samorządowej jest niewielkie. Można jedynie postulować, aby poszerzona została strefa masowego wypoczynku na terenach leśnych.

Z koniecznych do podjęcia działań ekologicznych na terenie gminy wymienić należy ponadto:

- rekultywację terenów poeksploatacyjnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenie wysypiska nieczystości stałych zgodnie z dokumentacją obiektu oraz utworzenie strefy zieleni ochronnej w sąsiedztwie wysypiska.

8. Kierunki i działania w strefach funkcjonalnych

8.1. Obszary rolnicze.

Strefa rolnicza – stanowi podstawowy element struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Janów Podlaski. Obejmuje ona grunty orne, sady, łąki, pastwiska, zakrzewienia śródpolne, urządzenia melioracyjne, drogi dojazdowe do gruntów itp. co stanowi około 74 % powierzchni gminy.

Strefa ta charakteryzuje się rozległymi obszarami użytków rolnych o średniej bonitacji gleb, małą ilością zadrzewień i zakrzewień oraz wód powierzchniowych. Minimalna lesistość na terenach rolniczych stwarza dogodne warunki do intensyfikacji produkcji rolnej.

Należy zwrócić szczególną uwagę na likwidację zrzutów ścieków i ognisk zagrożeń wynikających z technologii – zwłaszcza z miejscowościach w dolinie rzeki Bug.

Wysokotowarowe rolnictwo w odniesieniu do ułomnej struktury agrosystemu powoduje naruszenie równowagi biologicznej przez:

- postępujące osuszanie i stepowienie krajobrazu,
- zmianę warunków klimatycznych,
- nadmierne zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- stopniowe zanikanie fauny (ssaków, owadów, ptaków i płazów) na terenie gminy.

W celu prawidłowego działania ekosystemu i eliminowania zjawisk negatywnych należy dążyć do kompleksowego przekształcenia krajobrazu rolniczego przez stopniowe wprowadzenie mozaikowej struktury wzbogacając i zwiększając system zbiorników wodnych (program małej retencji) oraz zalesienie, zadrzewianie, zakrzaczenia śródpolne, wzdłuż dróg i cieków wodnych.

Należy dążyć do:

- racjonalnej gospodarki użytkami rolnymi, między innymi przez:
 - przeznaczenie najniższych klas bonitacyjnych oraz gleby zdegradowane i nieużytki pod zalesienia lub cele ekologiczne,
 - wapnowanie gleb zakwaszonych w celu plonotwórczym i ekologicznym,
 - przeznaczenie części gruntów użytkowanych płużnie na trwałe użytki zielone w dolinach rzecznych i obniżen terenu, co ma uzasadnienie gospodarcze, ekologiczne, klimatyczne i krajobrazowe,
 - stosowanie technologii przyjaznych środowisku – nawożenie konwencjonalne, mineralne i chemiczne środki ochrony,
 - wprowadzenie większej liczby gospodarstw specjalistycznych: produkcja kwalifikowanych zbóż, na terenach o glebach słabych i większej ilości użytków zielonych – chów zwierząt np. bydło opasowe, trzoda chlewna i drób,
 - prowadzenie upraw roślin intensywnych: jagodowych, warzyw, drzew i krzewów ozdobnych przez gospodarstwa mniejsze obszarowo,
 - opracowanie projektów zadrzewień na terenach rolnych wykazujących niedobory, w pierwszej kolejności na ekologicznych obszarach węzłowych,
 - wprowadzanie zadrzewień wzdłuż dróg, miedz i lokalnych obniżen,
 - niewskazane jest usuwanie istniejących zadrzewień i zakrzewień,
 - stosowanie w krajobrazie rolniczym w zadrzewieniach rodzimych gatunków drzew i krzewów, zgodnie z siedliskiem.

- gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną:
- prowadzenie gospodarki rolnej z zachowaniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z:
 - położenia części obszaru w granicach Parku Krajobrazowego i jego otuliny,
 - ochrony występujących korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym i lokalnym.

Dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej jako wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ustala się:

- na terenach dolin rzecznych dopuszczalne zagospodarowanie turystyczne o małym stopniu intensywności z pozostawieniem stref niezabudowanych i niewygrodzonych w bezpośrednim sąsiedztwie koryt rzecznych i zbiorników wodnych (postawienie odpowiednich wymagań projektantom tych obiektów,
- na terenach wysoczyznowych pożądanym jest rozwój zagospodarowania turystycznego o przewadze małego stopnia intensywności,
- proponowane jest pozostawienie istniejących większych skupisk budownictwa letniskowego w dolinie Bugu i podjęcie działań łagodzących ich negatywny wpływ na przyrodę (rozwiązanie problemu ścieków, sterowanie penetracją, niepowiększanie zwartych i długich ciągów ogrodzeń),
- dbałość o estetykę obiektów zagospodarowania turystycznego i całego otoczenia,
- rozwój sieci szlaków turystycznych,
- prowadzenie gospodarki rolnej z zachowaniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z:
 - położenia obszaru w granicach terenów chronionych: Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”,
 - ochrony występujących korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym i lokalnym, wg Gminnego Systemu Przyrody Janów Podlaski,
 - wykorzystania istniejących urządzeń rekreacyjno – wypoczynkowych.

8.2. Obszary terenów leśnych.

Tereny zdefiniowane jako tereny leśne reprezentują biosferę: szata roślinna i świat zwierząt.

Szata roślinna – element krajobrazu, czynnik ekologiczny – reprezentowana jest przez: lasy, zalesienia, zadrzewienia przydrożne, zielen parkową i przydomową – ozdobną i użytkową.

Lasy i zadrzewienia w granicach gminy zajmują 18,4 % powierzchni. Zwarty obszar lasów znajduje się w południowej części gminy.

Ustalenia realizacyjne dla terenów leśnych – jako wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- priorytetowe traktowanie lasów jako czynnika równowagi ekologicznej,
- prowadzenie polityki zalesień najsłabszych gruntów zwłaszcza w strefach przyleśnych,
- kształtowanie granicy lasów, mających na celu wyrównanie na styku las-pole, zaś na styku las-łąka kształtowanie enklaw niezalesionych i polan – zalecane jest wykonanie specjalistycznego opracowania na etapie planu zagospodarowania przestrzennego,
- przeznaczenie gleb klas V i niższych pod zalesienie stosownie do warunków ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. Nr 73, poz 764 z późniejszymi zmianami – ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska Dz. U. Nr 46, poz. 392).
- ochronę:
 - drzew przydrożnych oraz zadrzewień w dolinie łąk,
 - lasów przed zmianą sposobu ich użytkowania,
 - użytków zielonych i zalesień przed przekształceniem w pola uprawne,
 - ochronę pomników przyrody.
- lokalizacja osadnictwa na terenach leśnych tylko w wyjątkowych (ekonomicznie uzasadnionych) przypadkach z uwzględnieniem warunków przyrodniczych. Jedynie istniejącą zabudowę należy adaptować z możliwością rozbudowy,
- ponadto dla terenów leśnych zaleca się dążenie do poprawy struktury przyrodniczej lasów poprzez:
 - przyśpieszenie urządzania lasów prywatnych,
 - rozpoczęcie programu dostosowywania gatunkowego składu drzewostanów lasów prywatnych do zajmowanych żyźniejszych siedlisk,
 - w rejonach występowania siedlisk wilgotnych i bagiennych należy podjąć działania w kierunku przywrócenia zakłóconych stosunków wodnych,
 - zagospodarowanie lasów zgodnie z pełnionymi funkcjami ochronnymi,

- zagospodarowanie brzegowych stref lasu w sposób łagodzący negatywne zjawiska ekotonowe (zagęszczanie podszytów w strefie brzegowej, pozostawianie zbiorowisk okrajkowych),
- łagodzenie uciążliwości barier ekologicznych w lasach, zwłaszcza w większych płatach biotopów wnętrza lasu,
- zwiększenie powierzchni lasów przez wyłączenie z produkcji rolnych terenów o niskiej wartości glebowej – te które zostały pokazane na rysunku „Studium ...” oraz aktualizowanie w miarę zgłaszanych wniosków.

8.3. Obszary terenów łąk i pastwisk

Łąki i pastwiska zajmują 22,9 % powierzchni gminy. Większe kompleksy łąk i pastwisk znajdują się w dolinach rzek: Bug, Czyżówka, Komareńka, oraz w okolicach miejscowości: Wygoda i Błonie. A prawie całe ich powierzchnie leżą w obszarach GSP Janów Podlaski – w związku z tym obowiązują ustalenia jak dla GSP Janów Podlaski.

8.4. Obszary wód otwartych i powierzchniowych

Teren gminy Janów Podlaski położony jest w zlewni Bugu i odwadniany bezpośrednio przez tę rzekę oraz dopływające ciek i rowy. Przez teren gminy przepływają rzeki: Czyżówka i Krzywula.”. Sieć zbiorników wód stojących tworzą liczne starorzecza Bugu i oczka wodne śródlądne i śródpolne.

Hydrosfera jako integralna część rolniczej przestrzeni stanowi w aspekcie problematyki zagospodarowania terenu istotny czynnik form krajobrazowych w stosunku do wód powierzchniowych zaś w stosunku do wód podziemnych stanowi wartość zasobów komunalnych.

Biorąc pod uwagę ochronę wód powierzchniowych należy zauważyć, że i odporność na zanieczyszczenia zależy od:

- wielkości przepływu w istniejących ciekach wodnych,
- możliwości natlenienia wód płynących, a więc zależne od ich powierzchni zmeandrowania.

Odporność wód podziemnych określona jest:

- zasobnością poziomów wodonośnych,
- głębokością ich posadowienia,
- stopniem przepuszczalności warstwy suchej,

- intensywnością ruchu tych wód.

Wnioskami do właściwej gospodarki wodnej gminy będzie ustalenia PSG Janów Podlaski, a także poniższe zalecenia:

- poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych przez eliminowanie zrzutów ścieków przez skorelowanie procesu wodociągowania z budową kanalizacji sanitarnej zbiorczej dla zwartej zabudowy i indywidualnej dla zabudowy rozproszonej,
- sukcesywne likwidowanie źródeł zagrożeń zanieczyszczenia ścieków komunalnych z układu osadniczego i z gospodarstw rolnych,
- zachowanie stosunków wodnych lecz na niektórych obszarach wskazane jest nawodnienie,
- utrzymanie corocznych zalewów w dolinie Bugu,
- niezabudowywanie dolin, zwłaszcza w sąsiedztwie koryt i unikanie regulacji rzek (ewentualne drobne regulacje na małych ciekach powinny być poprzedzone ekspertyzą ekologiczną), nie odcinać sztucznie starorzeczy od koryt rzek,
- ochrona mikrostruktury rzeźby terenu w dolinie Bugu,
- spontaniczne tworzenie się wysp piaszczystych w korycie Bugu jest bardzo pożądane dla ochrony ptactwa wodno – błotnego,
- niewskazane melioracje odwadniające na obszarach dolin rzecznych, a w szczególności w dolinie Bugu (w przypadku konieczności ich wykonania realizację poprzedzić ekspertyzą ekologiczną),
- niezasypywanie oczek wodnych.

Przedstawione w „Studium...” kierunki zabudowy i zagospodarowania terenu, nie mogą ograniczać wymaganych ustawą prawo wodne obowiązków administratora rzek i cieków w zakresie utrzymania ich w należyтым stanie technicznym (art. 26 ustawy prawo wodne).

Przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Janów Podlaski należy uwzględnić granice obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi oraz wszystkie ograniczenia z tym związane określone w zatwierdzonym „Studium określające obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią”(o którym mowa w art. 82 ust. 2 ustawy prawo wodne) – opracowanego przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

8.5. Obszary zabudowy mieszkaniowej – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

A) Wielorodzinnej

- realizacja zabudowy mieszkaniowej w obrębie osady Janów Podlaski, Klonownica Plac,
- utrzymanie, modernizacja i wymiana istniejącej zabudowy oraz uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej w wolnych przestrzeniach między istniejącą zabudową, w stosunku do obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym wymagane jest pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- rozwój systemów infrastruktury technicznej podnoszącej standard mieszkań,
- realizacja budownictwa mieszkaniowego o maksymalnej liczbie 3,5 kondygnacji,
- zaleca się stosowanie dachów wieloprzestrzennych – zakaz stosowania dachów płaskich,
- zaleca się stosowanie w budownictwie podziałów pionowych (rytmów) oraz poziomych,
- proponuje się intensywność zabudowy netto: min. 0,5 – max. 0,9,
- max. powierzchnia zabudowy działki – 40 %,
- min. powierzchnia działki biologicznie czynna – 40 %.

B) Jednorodzinnej

- realizacja zabudowy mieszkaniowej w obrębie osady Janów Podlaski, Janów – Wygoda i Werchlisia,
- utrzymanie, modernizacja i wymiana istniejącej zabudowy oraz uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej w wolnych przestrzeniach między istniejącą zabudową, w stosunku do obiektów zabytkowych i o charakterze zabytkowym wymagane jest pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- rozwój systemów infrastruktury technicznej podnoszącej standard mieszkań,
- realizacja budownictwa mieszkaniowego o maksymalnej liczbie 2,5 kondygnacji,
- zaleca się stosowanie dachów wieloprzestrzennych – zakaz stosowania dachów płaskich, jak również nie zaleca się kopiowania w nowych budynkach budownictwa ludowego,
- intensywność zabudowy netto: min. 0,1 – max. 0,4,
- max. powierzchnia zabudowy – 30 %,
- min. powierzchnia działki biologicznie czynna – 60 %.

8.6. Obszary rolniczo-osadnicze – tereny zabudowy zagrodowej.

Obszary rolniczo – osadnicze zdefiniowane jako tereny zabudowy zagrodowej (mieszkania wraz z zapleczem obiektów związanych z produkcją rolną) z możliwością budownictwa: mieszkaniowego – jednorodzinnego, letniskowego, agroturystyki i usług nieuciążliwych.

Realizacja budownictwa zagrodowego wg następujących zasad:

- maksymalna ilość kondygnacji 2,5,
- zakaz stosowania dachów płaskich,
- na nowe inwestycje w strefie ochrony konserwatorskiej należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- wykorzystanie pod lokalizację nowych obiektów istniejących plomb budownictwa zagrodowego oraz maksymalne koncentrowanie zabudowy,
- lokalizacja nowych obiektów (ferm, agroturystyki) na terenach produkcji rolnej tylko w ekonomicznie uzasadnionych przypadkach przy respektowaniu zasad ochrony środowiska,
- intensywność zabudowy netto: min. 0,1 – max. 0,3,
- max. powierzchnia zabudowy działki – 30 %,
- minimalna powierzchnia działki czynna biologicznie – 60 %.

8.7. Obszary rolniczo – rekreacyjne.

Obszary te zostały wyznaczone w południowej części osady Janów Podlaski (Posiołek i Zaborek) między drogą powiatową a istniejącymi zalewami, Stary Bubel, Łukowiska i Buczyce Stare.

Lokalizacje inwestycji związane z rekreacją:

- budownictwo kompleksów wypoczynkowych wraz z usługami nieuciążliwymi typu motel, hotel, restauracje oraz pola namiotowe,
- wykorzystanie istniejących walorów przyrodniczych, oraz zabudowy zagrodowej dla potrzeb agroturystycznych (jak w pkt 13.2. „Kierunków” niniejszego „Studium ...”)
- na wszelkie inwestycje w strefie ochrony konserwatorskiej należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- maksymalna liczba kondygnacji nowych obiektów: 2,5,
- zakaz stosowania dachów płaskich,
- intensywność zabudowy netto: min. 0,1 – max. 0,2,

- max. powierzchnia zabudowy działki – 15 %,
- min. powierzchnia działki biologicznie czynna – 75%.

9. Kierunki i zasady ochrony dóbr kultury – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

9.1. Ogólne wytyczne do ochrony wartości kulturowych gminy.

Działalność zachowawcza winna dążyć do utrwalenia istniejących wartości przez ich zabezpieczanie w dwóch aspektach:

- w skali urbanistycznej jako całości i integralnej części krajobrazu,
- w skali poszczególnych obiektów, w ramach istniejących zespołów.

9.2. Ochrona wartości w skali urbanistycznej.

Ochroną wartości w skali urbanistycznej należy objąć:

- układ urbanistyczny w Janowie Podlaskim,
- zespół posyminaryjny w Janowie Podlaskim,
- założenie krajobrazowo – przestrzenne w Wygodzie,
- zespół pałacowo – parkowy w Klonownicy,
- założenie krajobrazowo – przestrzenne w Zaborku,
- założenie dworsko – ogrodowe w Woroblinie
- cmentarze wyszczególnione w „Uwarunkowaniach” w punkcie 7.4. tj. w: Bublu Łukowiskach, Bublu Starym, Janowie Podlaskim, Klonownicy Placu.

Ochrona tych wartości powinna polegać na:

- dalszym utrzymaniu zwartości zespołu przez zatrzymanie procesów rozprzestrzeniania się zabudowy rozproszonej,
- zachowanie regionalnego charakteru budownictwa poprzez objęcie ochroną konserwatorską zwartych grup zabudowy historycznej, utrzymanie charakteru nowo wznoszonych obiektów w kontynuacji miejscowej tradycji,
- zachowanie skali zespołu zarówno w stosunku do otaczającego go krajobrazu jak i we wnętrzu układu.

9.3. Ochrona wartości w skali poszczególnych wsi i obiektów:

Zachowanie i utrzymanie charakteru całej substancji zabytkowej budownictwa mieszkaniowego i zagrodowego w procesie przekształcania wsi polskiej, związanego ze zmianą jej podstawowych funkcji, jest trudna do wykonania.

Stąd konieczność:

- wyboru obiektów o najwyższych wartościach zabytkowych, które powinny być oddane pod opiekę konserwatorską i pozostawione w stanie niezmienionym w miejscu powstania lub przeniesione do skansenów,
- ścisłego przestrzegania rygorów dotyczących skali i charakteru nowo wznoszonych obiektów.

Dążąc do utrzymania tradycyjnej zwartości tkanki budowlanej wsi i przeciwstawiając tendencjom powstania budownictwa bezstylowego należy:

- w pierwszej kolejności wprowadzić zabudowę w rezerwy terenowe już istniejących zespołów jako uzupełnienie i wymianę substancji budowlanej, dopiero w następnej fazie wykorzystywać obszary wolne, przeznaczone na rozwój wsi,
- wstrzymać narastające lawinowo rozprzestrzenianie się budownictwa rozproszonego,
- przy zagospodarowywaniu terenów wolnych przyjąć taką kolejność tworzenia nowych zespołów, aby utrzymać zwartość przestrzenną z zabudową istniejącą, by nie powstawały oderwane grupy czy jednostki osadnicze – realizacja inwestycji wg wyznaczonych stref w „Kierunkach”.

10. Strefy ochrony konserwatorskiej.

10.1. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Strefa ta obejmuje najwartościowsze obiekty zabytkowe gminy, wyróżniające się stanem zachowania – obejmuje zespoły obiektów w: Janowie Podlaskim, Wygodzie, Klonownicy Placu, Woroblinie. Poza wymienionymi zespołami, pozostałe obiekty zabytkowe gminy powinny uzyskać indywidualną ochronę konserwatorską (kościół p.w. św. Jana Ewangelisty w Bublu Starym, dawną plebanię w Zaborku). Szczegółowy opis poszczególnych zespołów został przedstawiony w pkt 7.1. „Uwarunkowań”.

W strefie tej postulaty konserwatorskie mają pierwszeństwo nad innymi.

Na obszarze strefy i w odniesieniu do obiektów indywidualnie wpisanych do rejestru wszelka działalność inwestycyjna i budowlana obejmująca m.in. prace remontowe,

modernizacyjne, budowę nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz prace porządkowe, wtórne podziały terenu, wycinkę drzew – wymaga pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Szczegółowe wytyczne konserwatorskie dla działań inwestycyjnych określone są przez WKZ na etapie ustalania warunków realizacji inwestycji. W strefie tej wyklucza się inwestycje związane z budową wysokich masztów.

W strefie tej ochrona obiektów zabytkowych polega na:

- zachowaniu historycznego rozplanowania ulic i placów, a w szczególności przebiegu ulic w ich obecnych liniach rozgraniczających, na zachowaniu linii zabudowy (ukształtowanych historycznie),
- restauracji i modernizacji technicznej obiektów zabytkowych oraz obiektów o wartości kulturowej,
- usunięciu lub odpowiedniej przebudowie obiektów dysharmonizujących przestrzennie i architektonicznie,
- kształtowanie nowych elementów układu przestrzennego z uwzględnieniem jego historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie sytuacji, skali, bryły i detalu.

Na wszelkie prace przy obiekcie zabytkowym położonym w tej strefie oraz działalność inwestycyjną na jego terenie powinno być uzyskane pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

10.2. Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej.

Strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej obejmuje osady: Janów Podlaski, Wygoda, Zaborek, Woroblin, Klonownica, Pawłów Stary. W strefie tej obowiązują mniejsze rygory, niż w strefie bezpośredniej ochrony, wymagane są jednak pozwolenia konserwatorskie w przypadku realizacji nowych obiektów na terenie strefy.

Strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej obejmują swoim zasięgiem historyczne wsie, posiadające nienaruszony układ kompozycyjny. Strefy te (oznaczone na załączniku mapowym kolorem niebieskim) ukazują wszystkie fazy rozwoju przestrzennego. Taki układ historyczny został zachowany w Janowie Podlaskim. Poza indywidualnymi obiektami podlegającymi ścisłej ochronie konserwatorskiej, ochronie pośredniej podlega tu zabytkowy układ urbanistyczny, o małomiasteczkowym charakterze, z siecią ulic i placów. Ochronie podlegają plac, przebieg i parametry dróg, obiekty o dużych wartościach architektoniczno-przestrzennych.

- W strefie tej powinna nastąpić pełna rewaloryzacja „drogi mieszkaniowej”- ulicy, czy placu.
- W zakresie architektury i budownictwa nie wymaga się naśladownictwa architektury zabytkowej. Zabudowa w tej strefie ma jednak ogromny wpływ na podtrzymywanie lub też osłabienie cech urbanistyczno-architektonicznych wsi.
- Wykluczeniu musi podlegać budownictwo wielkokubaturowe,
- Wykluczeniu inwestycji związanych z budową wysokich masztów,
- Nowe budownictwo powinno zachowywać skalę i charakter całości założenia.
- W strefie tej projektowanie powinno być zgodne z wytycznymi konserwatorskimi, a projekty powinny być zatwierdzone przez władze konserwatorskie.

W pozostałych miejscowościach: w Woroblinie, Klonownicy, strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej obejmuje tereny założeń dworsko-parkowych. Na obszarze tego typu następuje wkomponowania zabytków wydzielonych ścianą drzew parkowych w krajobraz. Tym samym brak jest dominant, a widoki zabytków charakteryzują się strefami ekspozycji czytelnymi tylko z bliska – tj. z wnętrza czy skraju parku i podjazdu.

- Zabudowa w tej strefie powinna być w znacznym stopniu wkomponowana w otoczenie urbanistyczne,
- Nowa zabudowa powinna podtrzymywać pierwotną ideę założenia urbanistycznego, i nie tworzyć sztucznych dominant czy akcentów.
- Dla zespołów dworsko-parkowych strefę ochrony pośredniej wyznacza się w oparciu o dawny zasięg zieleni komponowanej i jej zachowane relikty. W związku z tym w strefie tej współkomponentem jest zieleń, w miarę możliwości dopełniająca zieleń zespołu zabytkowego.
- Wykluczeniu podlega w tej strefie budownictwo wielkokubaturowe oraz inwestycje związane z budową wysokich masztów,
- W strefie tej projektowanie powinno być zgodne z wytycznymi konserwatorskimi, a projekty powinny być zatwierdzone przez władze konserwatorskie.

Podstawą wytyczenia strefy ochrony pośredniej w miejscowościach Zaborek, Bubel Stary, Pawłów Stary jest konieczność ochrony obiektów o wartościach architektoniczno-przestrzennych. Strefa ta jest strefą ekspozycji tych obiektów.

- W związku z tym zabrania się wznoszenia w ich sąsiedztwie obiektów estetycznych, o kubaturze konkurującej i przesłaniającej zabytek- obiektów wielkokubaturowych.
- Wyklucza się inwestycje związane z budową wysokich masztów,

- Zabrania się wznoszenia w sąsiedztwie obiektów zabytkowych obiektów o funkcji z nim kolidującej.
- W zakresie architektury i budownictwa nie wymaga się naśladownictwa architektury zabytkowej. Zabudowa w tej strefie ma jednak ogromny wpływ na podtrzymywanie lub też osłabienie cech urbanistyczno-architektonicznych otoczenia.
- W strefie tej projektowanie powinno być zgodne z wytycznymi konserwatorskimi, a projekty powinny być zatwierdzone przez władze konserwatorskie.

10.3. Strefa ochrony widokowej.

Proponuje się wyznaczenie strefy ochrony widokowej obejmującej osady Janów Podlaski – układ urbanistyczny Janowa Podlaskiego; Wygodę – założenie krajobrazowo – przestrzenne w Wygodzie – zespół stajni, (ale obostrzenia funkcjonalno – przestrzenne dla nowych inwestycji na tym terenie wynikają z istniejących ograniczeń i uwarunkowań Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”); Zaborek – teren dawnej plebani . Proponuje się również wyznaczenie strefy ochrony widokowej wokół założeń dworsko – pałacowych w Woroblinie i Klonownicy, wokół obiektów ścisłej ochrony konserwatorskiej w Bublu Starym– kościół i dzwonnica drewniana .

W strefie ochrony widokowej Janowa Podlaskiego ochronie podlegają place, przebieg i parametry dróg, obiekty o dużych wartościach architektoniczno – przestrzennych. W zakresie architektury i budownictwa nie wymaga się naśladownictwa architektury zabytkowej. Zabudowa w tej strefie ma jednak ogromny wpływ na podtrzymanie lub też osłabienie cech urbanistyczno – architektonicznych regionu. W związku z tym zabrania się na tym terenie wznoszenia obiektów wielkokubaturowych.

W przypadku strefy ochrony widokowej w Woroblinie wprowadzane zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym powinny być podporządkowane idei zachowania osi widokowej biegnącej wzdłuż istniejącej drogi.

Strefą ochrony widokowej należy objąć widoki na obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz na zespoły architektoniczno - przestrzenne. Inwestycje kubaturowe prowadzone w obrębie strefy wymagają opinii WKZ.

W strefie tej ochrona obiektów zabytkowych polega na:

- utrzymaniu otwartego charakteru tych terenów,
- konserwacji krajobrazu naturalnego – ukształtowania terenu, zieleni, a szczególnie starodrzewu,

- wprowadzeniu nowych elementów krajobrazowych, podnoszących wartość estetyczną terenu i podkreślających związek przestrzenny z założeniem urbanistycznym,
- zakazie lokalizowania na terenie założenia i w jego otoczeniu inwestycji o charakterze uciążliwym – mogących przyczynić się do zniszczenia zabytku, a także obiektów zasłaniających widok na zabytek, czy też dysharmonizujących z jego elementami.
- wykluczeniu inwestycji związanych z budową wysokich masztów,
- projektowaniu sieci drożnej w strefie ochrony zespołów dworsko-parkowych w podporządkowaniu głównym kierunkom zabytkowego układu drożnego,
- podporządkowanie się historycznym układom przestrzennym, tworzących otwarcia czy też zamknięcia urbanistyczne
- utrzymaniu dawnego otwarcia zespołów parkowych na naturalny krajobraz (następuje tu zatem bezpośredni związek ochrony widokowej ze strefą ochrony krajobrazu naturalnego).
- Na wszelkie prace przy obiekcie zabytkowym położonym w tej strefie oraz na działalność inwestycyjną na jego terenie powinno być uzyskane pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

11. Ochrona krajobrazu kulturowego.

11.1. Typologia krajobrazu.

Krajobraz kulturowy rozumiany jako wynik celowej działalności człowieka w środowisku przyrodniczym i przestrzennym powinien podlegać konserwacji, jako dobro wspólne stanowiące część cywilizacji, pamięci, wspólnej historii do przekazania przyszłym pokoleniom.

Konserwacja krajobrazu kulturowego dotyczy wartości przyrodniczych, regionalnych, ochrony wartości materialnych (obiekty, dzieła, twory), i niematerialnych (nazwy miejscowości, miejsca związane z tradycją), oraz dotyczy również zapewnienia udziału ludności miejscowej zamieszkującej dane obszary w podejmowanych przedsięwzięciach.

Wg. UNESCO przyjmuje się trzy kategorie konserwacji krajobrazu jako:

1. Ochrona krajobrazu kulturowego celowo stworzonego i zaprojektowanego przez człowieka. Do tej kategorii należą krajobrazy parkowe i ogrodowe założone w celach estetycznych , oraz związane z zespołem zabudowy o charakterze mieszkalnym lub religijnym lub o znaczeniu historycznym. Do tego typu można zaliczyć: osadę Janów Podlaski, Wygodę i Pawłów Stary.

Ochrona krajobrazu kulturowego obejmuje zespoły dworsko-parkowe: zespół dworsko-krajobrazowy w Klonownicy, założenie dworsko-ogrodowe w Woroblinie, zespół zamkowy w Janowie Podlaskim, założenie krajobrazowo-przestrzenne w Wygodzie. Wymienione zespoły parkowe są wpisane do rejestru zabytków i podlegają szczególnej ochronie prawnej. Zakres ochrony obejmuje – granice, budowle, rozplanowanie wewnętrzne, zielen, mała architektura, tereny dawnych sadów, warzywników, bramy, zabudowa folwarczna i gospodarcza, osie widokowe i najbliższe otoczenie.

Na obszarach tych każda działalność powinna być prowadzona za pisemną zgodą WKZ, i powinna zmierzać do scalania przestrzennego i funkcjonalnego, zachowania zespołu i jego strukturalnych elementów.

Do kategorii 1 krajobrazu kulturowego można zaliczyć również miasta – tu zaliczamy założenie urbanistyczne Janowa Podlaskiego-, gdzie związane są one z budynkami i zespołami budowli o charakterze religijnym lub o znaczeniu historycznym . Janów Podlaski i jego otoczenie stanowi element zagospodarowania przestrzennego Gminy o zachowanych tradycjach regionalnych, które powinny być chronione w skali urbanistycznej jako całości integralnej części krajobrazu, jak i w skali poszczególnych obiektów, w ramach istniejących zespołów.

Ochrona tych wartości powinna polegać na :

- Dalszym utrzymaniu zwartości zespołu przez zatrzymanie procesów rozprzestrzeniania się zabudowy rozproszonej

2. Ochrona krajobrazu rozwiniętego organicznie, jako wynik dawnych pierwotnych obowiązków społecznych, gospodarczych, administracyjnych i religijnych. Zawdzięcza on swoją formę asocjacji i oddziaływaniu ze środowiskiem naturalnym. Tego rodzaju krajobrazy odzwierciedlają procesy ewolucyjne co do formy i charakterystyki tych procesów. Północne wsie gminy Janów Podlaski, tj. dolina rzeki Bug jest przykładem tego rodzaju krajobrazu.

Krajobraz zaliczany do tej kategorii ochrony konserwatorskiej można podzielić na dwie grupy:

- Krajobraz prastary (skamieniały, kopalny, zabytkowy, reliktowy), w którym proces ewolucji zatrzymał się w pewnym momencie w przeszłości, co mogło nastąpić w bardzo krótkim okresie czasu. Jego cechy charakterystyczne widoczne są jednak ciągle w materialnej postaci.
- Krajobraz dalej istniejący, który zachował pewną aktywną rolę we współczesnym społeczeństwie a która jest ściśle związana z tradycyjnym stylem życia i trwającym procesem ewolucji.

3. Ochrona krajobrazu zabytkowego asocjatywnego, w którym występują silne asocjacje typu religijnego, artystycznego lub kulturowego z elementem przyrodniczym, przy czym nie mają tu znaczenia dowody o krajobrazie zabytkowym.

Będą to krajobrazy miejskie i krajobrazy przemysłowe. Przykładem będą tutaj obszary sołectw Klonownica Plac, Klonownica Mała oraz Zaborek.

11.2. Cele ochrony krajobrazu.

Ochrona krajobrazu kulturowego ma za zadanie:

- zintegrowanie z rozwojem regionów i miejscowości z działaniami ekologicznymi oraz z konserwacją środowiska naturalnego.
- Zachowanie w krajobrazie kulturowym wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz różnorodności treści historycznych, materialnych i duchownych dla: przekazu rodzimych, regionalnych i narodowych tradycji; ochrony przedmiotu badań naukowych w dziedzinie nauk przyrodniczych, geograficznych, historycznych, filozoficznych i estetycznych; edukacji społecznej.
- Konserwacji krajobrazu jako dobra wspólnego stanowiącego część cywilizacji, pamięci, wspólnej historii do przekazania przyszłym pokoleniom.

11.3. Zasady konserwacji krajobrazu kulturowego.

- Konserwacja powinna stanowić integralną część ogólnej polityki rozwoju gospodarczego, kulturalnego i społecznego. Powinna być jasno określona na wszystkich szczeblach planowania regionalnego, urbanistycznego, architektonicznego i w dziedzinie ochrony środowiska.
- Krajobraz ma charakter interdyscyplinarny i wymaga uczestnictwa wielu różnych specjalizacji w celu jego rozpoznania, określenia jego zasobów i metod jego ochrony.
- Krajobraz jest niepodzielny i powinno się wypracować właściwe prawa jego ochrony dla uniknięcia nakładania się kompetencji różnych służb nadzorujących zarządzanie krajobrazem.
- Przedmiotem ochrony jest zarówno sam krajobraz, jak i ludzie, którzy go zamieszkują a także ich potrzeby życiowe. Ochrona krajobrazu powinna łączyć się z jednocześnie utworzonym statusem społeczno-ekonomicznym dla danego regionu (co przejawia się

w ulgach podatkowych prywatnych i przedsiębiorstw lub w dotacjach rządowych lub samorządowych).

11.4. Kierunki ochrony kulturowo-krajobrazowej .

Strefa ochrony kulturowo-krajobrazowej obejmuje większość istniejących na terenie gminy układów wsi o wyraźnie zarysowanej tożsamości kulturowej, harmonijnie wpisanej w naturalny krajobraz. W celu zachowania i podkreślenia tożsamości kulturowej tejże strefy, jak i ochrony krajobrazu należy:

- Zachować istniejące obszary zabudowy wsi
- Zachować istniejącą wartościową zabudowę wraz z jej otoczeniem (układ działek, sposób ich zagospodarowania, istniejącą zielenią).
- Zachować istniejącą małą architekturę – kapliczek, krzyży i świątków przydrożnych.
- Ustanowić lokalne (gminne) wytyczne dotyczące form architektonicznych nowej zabudowy.
- Nowa zabudowa powinna być kształtowana w harmonii z tradycyjnym krajobrazem kulturowym gminy.
- Należy zachować relikty zabudowy drewnianej (historycznej). Na rozległych obszarach gminy poza wyznaczonymi strefami ochronnymi zasady kształtowania zabudowy mogą być mniej rygorystyczne.
- Istotne jest uwzględnienie zasady harmonijnego kształtowania krajobrazu kulturowego. Ewentualne nowe inwestycje mogące zakłócić harmonię, muszą być lokalizowane w miejscach nie eksponowanych, a w ich zagospodarowaniu należy uwzględnić sposób wpisania w otaczający pejzaż (np. obsadzenie komponowaną zielenią).

Szczególną niematerialną wartością kulturową, która powinna być uwzględniana w działaniu planistycznym jest historyczny trakt komunikacyjny. Przebiega on przez obszar gminy w kierunku wschód-zachód przez Janów Podlaski, oraz w kierunku południowym od Janowa Podlaskiego. Trakt ten skupia wzdłuż siebie wartości kulturowe kwalifikujące się do objęcia strefą ochrony planistycznej (usytuowane wzdłuż traktu zespoły dworskie, obiekty ludowe itp.). Do wartości kulturowych (nasycenie drewnianym budownictwem , krzyże, kapliczki) dołącza się tu również wpisanie w mało przekształcony krajobraz równinny. Strefa planistycznej ochrony konserwatorskiej łączy się tu z ochroną krajobrazu naturalnego.

Strefa ochrony krajobrazu kulturowego i naturalnego będzie szczególnie respektowana w projektowanym Podlaskim Parku Kulturowym obejmującym osadę Janów Podlaski i Wygodę wraz z terenami przyległymi do rzeki Bug. Idea utworzenia Parku Kulturowego powstała na bazie dużego nasycenia znaleziskami archeologicznymi, obiektami zabytkowymi i innymi wartościami kulturowymi.

12. Stanowiska archeologiczne.

Zachowały się stanowiska archeologiczne wyszczególnione w Uwarunkowaniach (pkt 7.3.) Konieczne jest kontynuowanie badań w ramach AZP oraz uzupełnienie ewidencji o stanowiska odkrywane przypadkowo (głównie w trakcie prowadzenia inwestycji budowlanych). Ewentualne znaleziska należy zgłaszać do służb konserwatorskich.

12.1. Strefa ochrony stanowisk archeologicznych.

Ochronie podlegają stanowiska archeologiczne wyszczególnione w rozdziale 7.3 „Uwarunkowań” niniejszego „Studium ...”.

Stanowiska zgrupowane w tych strefach posiadają duże walory poznawcze.

W obrębie tej strefy obowiązują zapisy:

- wszelkie zamierzenia dotyczące zagospodarowania związanego z pracami ziemnymi tych stref należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na etapie koncepcji,
- wszelkie konieczne prace ziemne na tym obszarze wymagają zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- wszelkie konieczne prace ziemne prowadzone w obrębie stanowiska wymagają przeprowadzenia przedinwestycyjnych badań archeologicznych lub nadzoru archeologicznego w zależności od wytycznych konserwatorskich.

12.2. Strefa obserwacji archeologicznej.

Strefą tą objęto tereny o dużym skupisku istniejących stanowisk archeologicznych, jak również tereny domniemanych stanowisk archeologicznych wzdłuż dolin cieków wodnych wraz z ich stokami.

Konieczne jest kontynuowanie badań w ramach AZP oraz uzupełnienie ewidencji o stanowiska odkrywane przypadkowo (głównie w trakcie prowadzenia inwestycji budowlanych).

Ewentualne znaleziska należy zgłaszać do służb konserwatorskich.

W obrębie tej strefy obowiązują zapisy:

- Ochronie konserwatorskiej podlegają obszary o dużym nasyceniu znaleziskami archeologicznymi i stanowiska archeologiczne na obszarze gminy, oznaczone na rysunku planu.
- W przypadku natrafienia podczas prac ziemnych na ślady archeologiczne należy powiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i umożliwić podjęcie badań archeologicznych, przed przystąpieniem do dalszych prac inwestycyjnych.
- Wszelkie zamierzenia inwestycyjne na tych obszarach m.in. związane z budową nowych budynków i inwestycji liniowych (dróg, sieci, melioracji, infrastruktury technicznej), którym towarzyszą prace ziemne i przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu – muszą być zgłaszane do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w celu uzyskania warunków i wytycznych konserwatorskich.

13. Ocena i waloryzacja poszczególnych stref obserwacji archeologicznej.

Stanowisko AZP 55-87

Obszar znajduje się w obrębie gmin Konstantynów i Janów Podlaski - na terenie wsi Gnojno i Bubel Stary. Wśród stanowisk reprezentowane są starożytność, epoka kamienia, epoka żelaza i wczesne średniowiecze. Żadne ze stanowisk położonych na tym terenie nie przedstawia większej wartości badawczej, i nie kwalifikowało się do badań ratowniczych oraz działań konserwatorskich.

Stanowisko AZP 57-88

Obszar tego stanowiska znajduje się w na terenie wsi Derło, Woroblin, Ostrów, Werchliś, Werchliś Kolonia, Błonie, Piaski i Pieczyska. Ponad połowa obszaru jest niedostępna bądź trudno dostępna do badań powierzchniowych (lasy, łąki, zabudowa). Niemal wszystkie stanowiska archeologiczne na tym terenie (poza 2 cmentarzyskami na wysoczyźnie) znajdują się na piaszczystych wyniesieniach terasy nadzalewowej. Najliczniej jest tutaj reprezentowana epoka kamienia oraz wczesne średniowiecze. Większość stanowisk charakteryzuje się niewielką ilością materiału zabytkowego, występującego na powierzchni. Na tym obszarze nie prowadzono dotychczas żadnych badań archeologicznych.

Stanowisko AZP 58-87

Obszar leży w obrębie gmin Janów Podlaski i Rokitno – na terenie wsi Klonowica Mała –Kolonia, Klonowica Mała, Klonowica Wielka, Wzgórek oraz Romanów. Większość

powierzchni tego obszaru stanowią pola orne, co umożliwia pełną obserwację powierzchniową terenu. Dotychczas nie prowadzono na tym terenie żadnych badań archeologicznych. Jedynie ostatnio zarejestrowano tu informację o nowożytnym cmentarzysku Klonowica Mała – Kolonia (odkrytym przypadkowo). Stanowiska archeologiczne tego obszaru rozlokowane są głównie wzdłuż krawędzi i stoków doliny rzeczki Krzywuli. Jedynie na kilku z nich odkryto nieliczne materiały starożytne (epoka brązu?, młodszy okres przedrzymski – okres rzymski) i wczesnośredniowieczne. Większość stanowią materiały nowożytne.

Stanowisko AZP 58-88

Obszar ten znajduje się w obrębie gmin Rokitno i Janów Podlaski - na terenie wsi Błonie i Błonie Kolonia. Około 1/3 obszaru jest niedostępna bądź trudnodostępna do badań powierzchniowych ze względu na zalesienie, łąki lub zabudowę wiejską. Stanowiska archeologiczne na tym terenie reprezentują wszystkie epoki pradziejów, wczesne średniowiecze oraz okresy młodsze. Poza kilkoma wyjątkami stanowiska z tego obszaru (zlokalizowane w obrębie doliny Bugu) odznaczają się niewielką ilością materiału zabytkowego występującego na powierzchni. Znaczna zaś część tego materiału jest trudna w interpretacji.

Stanowisko 57-86

Obszar ten leży w obrębie gminy Konstantynów, oraz częściowo Janów Podlaski – na terenie wsi Jakówki, Romanów, Pawłów Nowy i Peredyło. Na terenie tym dotychczas nie prowadzono żadnych badań archeologicznych, jedynie udokumentowano kilka odkryć zabytków z tego rejonu. Stanowiska tego obszaru rozlokowane są wzdłuż krawędzi rzeki Czyżówki, a uzyskany z powierzchni materiał jest nieliczny. Prawdopodobnie najstarsze materiały tego terenu związane są z młodszym okresem przedrzymskim – okresem rzymskim, oraz średniowieczem i okresem nowożytnym.

Stanowisko AZP 58-86

Obszar ten leży w obrębie gminy Konstantynów oraz częściowo obrzeża obszaru wchodzą na teren gmin Janów Podlaski, Biała Podlaska, Leśna Podlaska. Na terenie gminy Janów Podlaski jest to obszar w obrębie wsi Wólka Polinowska, Romanów, Utkowiec oraz Siekierki. Dotychczas nie prowadzono tutaj żadnych badań archeologicznych. , jedynie badania powierzchniowe. Stanowiska archeologiczne tego obszaru ulokowane są wzdłuż krawędzi i stoków dolin rzek. Dominują materiały wczesnośredniowieczne oraz późnośredniowieczne i nowożytne.

Stanowisko AZP 56-87

Obszar stanowiska znajduje się na terenie gmin Janów Podlaski i Konstantynów – na terenie wsi Bubel Stary, Bubel Łukowska, Bubel Granna oraz Buczyce Stare. Wśród stanowisk reprezentowane są wszystkie epoki pradziejów oraz licznie wczesne średniowiecze, występują także młodsze okresy.

Stanowisko AZP 57-87

Obszar znajduje się w obrębie gminy Janów Podlaski – na terenie Janowa Podlaskiego, wsi Werchliś, Wygoda, Pawłów Nowy, Pawłów Stary, Buczyce Stare. Poza partiami zajętych przez zabudowę miejską (Janów Podlaski) oraz wiejską – są to tereny dostępne do badań powierzchniowych. Na obszarze tym nie prowadzono dotychczas badań archeologicznych. Zarejestrowano tu jedynie kilka przypadkowych odkryć. W trakcie badań terenowych, stwierdzono, iż stanowiska te reprezentują wszystkie epoki pradziejów, wczesne średniowiecze oraz okresy młodsze.

Stanowisko AZP 59-87

Obszar ten leży w obrębie gmin Rokitno, Biała Podlaska, Janów Podlaski. Około ¼ powierzchni zajmują lasy, znacznie utrudniające badania powierzchniowe. Resztę zajmują pola uprawne, łąki i zabudowania takich wsi jak: Rokitno, Kamienicze, Zacisze, Kniejówka. Jedynie na 4 stanowiskach odkryto materiały starożytne i wczesnośredniowieczne. Większość stanowią materiały nowożytne.

14. Kierunki działań w zakresie dóbr kultury.

- utworzenie Parku Kulturowego obejmującego tereny osady Janów Podlaski i Wygody, gdzie mogą być wprowadzone zakazy i ograniczenia dotyczące:
 - prowadzenia robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej,
 - zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomych,
 - umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego,
 - składowania lub magazynowania odpadów,

- konieczność zachowania dużych zasobów kulturowych objętych ochroną prawną (ustanowione strefy ochrony konserwatorskiej), przy jednoczesnym zagrożeniu wynikającym z:
 - zachodzących przekształceń struktury funkcjonalno – przestrzennej obszarów wiejskich,
 - niekorzystnych tendencji w przekształcaniu zabudowy wsi,
 - obecnie małej wartości użytkowej i technicznej wielu cennych obiektów zabytkowych powodujące przekształcenie tych obiektów bez zachowania wymogów wynikających z ich ochrony;
- podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, która stanowiłaby podstawy dla kształtowania wizerunku poszczególnych wsi,
- opracowanie „Studium wartości kulturowych gminy Janów Podlaski”.

15. Kierunki i zadania rozwoju infrastruktury społecznej i obszarów dla tych potrzeb

15.1. Tendencje demograficzne

Wariantowe prognozy demograficzne gminy Janów Podlaski

Analiza dotychczasowych zjawisk demograficznych oraz zakładane perspektywy rozwojowe gminy dają podstawę do następującej hipotezy wzrostu ludności gminy:

Wariant I – umiarkowany (średni przyrost ludności 5 osób rocznie, zahamowanie ujemnego salda przyrostu naturalnego i migracji).

Lata	2003	2010	2020	2030
Ludność	5767	5802	5852	5902

Wariant II – dynamiczny (średni przyrost ludności 10 osób rocznie)

Lata	2003	2010	2020	2030
Ludność	5767	5837	5937	6037

15.2. Kierunki przekształceń i rozwoju układu osadniczego

Charakterystyczną cechą terenów wiejskich gminy Janów Podlaski jest występująca prawie we wszystkich wsiach zabudowa mieszkaniowa wraz z budynkami rolniczymi. Domy jednorodzinne lub wielorodzinne bez zagród, są posadowione głównie w Janowie Podlaskim

i Wygodzie, towarzyszą im niewielkie działki na których są usytuowane niewielkie budynki gospodarcze, ogródki warzywne i kwiatowe.

Atrakcyjność przyrodnicza gminy Janów Podlaski, a także rodzinne związki sprzyjają powolnemu, ale stałemu rozwojowi zabudowy letniskowej. Przejawia się to w budowie nowych obiektów letniskowych, przekształceń i modernizacji dawnej zabudowy bądź przenoszenie starych ale ciekawych architektonicznie zabudowań z odległych nieraz miejscowości. Takie adaptacje są zjawiskiem pożądanym i godnym poparcia z punktu widzenia rozwoju agroturystyki.

W zakresie osadnictwa, jako wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy ustala się:

- dla terenów położonych w granicach zabudowy wsi oraz istniejących terenów zainwestowanych położonych poza granicami:
 - adaptację istniejącej zabudowy siedliskowej i mieszkaniowej z dopuszczeniem jej uzupełnienia, wymiany, przebudowy i rozbudowy,
 - rozwój mieszkalnictwa, usług i przemysłu na terenach wskazanych do zainwestowania,
 - formę obiektów zgodną z kanonami architektury regionalnej,
 - nierozpraszanie zabudowy poza tereny jednostek osadniczych,
 - utrzymanie „ażurowości” zabudowy w obrębie jednostek osadniczych zwłaszcza w dolinach rzecznych (pozostawienie wolnych niewygrodzonych przestrzeni pomiędzy zabudową),
 - wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej w tym szczególnie porządkowanie gospodarki ściekowej,
 - dostosowanie do agroturystyki, przy czym szczególnie typuje się tereny zabudowy we wsiach: Janów Podlaski, Bubel Stary, Buczyce Stare, Pawłów Stary, Wygoda, Werchliś, Ostrów, Błonie, Romanów, Woroblin, Jakówki.
- dla terenów zabudowy osadniczej w miejscowościach: Janów Podlaski, Bubel Stary, Buczyce Stare, Pawłów Stary, Wygoda, Werchliś, Ostrów, Błonie, Romanów, Woroblin, Jakówki, Kajetanka proponuje się również lokalizację zabudowy letniskowej.
- dla obszarów rolniczo – rekreacyjnych:
 - rozwój zabudowy mieszkaniowej i usług nastawionych na obsługę rolniczej i turystyczno-wypoczynkowej funkcji,

- porządkowanie, wymianę i przekształcenie istniejącej zabudowy siedliskowej dla stworzenia bazy wypoczynku agroturystycznego,
- wyposażenie w niezbędne urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej w tym szczególnie gospodarki ściekowej.
- w stosunku do istniejącej zabudowy kolonijnej:
 - adaptację istniejącej zabudowy siedliskowej i mieszkalnictwa z dopuszczeniem jej uzupełnienia, wymiany, przebudowy i rozbudowy,
 - lokalizowanie nowych siedlisk tylko w przypadkach ekonomicznie uzasadnionych (z wyłączeniem terenów specjalnych - chronionych),
 - dopuszcza się możliwość realizacji wielkotowarowych ferm hodowlanych ze względu na ich znaczną uciążliwość i trudności w zachowaniu wymaganych odległości od obiektów chronionych m. in. terenów zabudowy zagrodowej,
 - przekształcenie i przebudowa istniejącej zabudowy siedliskowej celem dostosowania do agroturystyki.

15.3. Kierunki przekształceń i rozwoju usług – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W stosunku do terenów **usług oświaty, kultury, usług zdrowia, usług sportu, usług handlu, rzemiosła usługowego, terenów administracji, usług turystyki, gastronomii oraz urządzeń usługowych rolnictwa** zakłada się:

- adaptację istniejącej zabudowy z dopuszczeniem jej uzupełnienia, wymiany, przebudowy i rozbudowy wraz z możliwością zmiany sposobu użytkowania,
- tereny położone w obrębie stref konserwatorskich podlegają rygorom wynikającym z ustawy o ochronie dóbr kultury, tj. na wszelkie działania należy uzyskać pozwolenie WKZ
 - dotyczy to również zmiany sposobu użytkowania,
- wysokość obiektów usługowych winna być dostosowana do otaczającej zabudowy.

15.4. Kierunki i zadania rozwoju ekonomicznego

Kierunki rozwoju przemysłu, rzemiosła produkcyjnego, składowania, budownictwa i transportu.

Adaptuje się istniejące zakłady przemysłowo-składowe z możliwością:

- rozbudowy, przebudowy i wymiany,
- zmiany funkcji użytkowania.

Zaleca się szczególnie:

- prowadzenie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej w aspekcie ochrony środowiska,
- racjonalne wykorzystanie terenu pod produkcję i składy,
- prowadzenie właściwej gospodarki odpadami,
- ustalenie stref uciążliwości poszczególnych zakładów produkcyjnych.

W południowej i wschodniej części osady Janów Podlaski proponuje się lokalizację obszarów zorganizowanej działalności gospodarczej, gdzie ustala się zasady realizacji nowych obiektów:

- maksymalna ilość kondygnacji: 2,5,
- stosowanie dachów płaskich tylko w uzasadnionych przypadkach,
- lokalizacja obiektów technologicznych w oparciu o respektowanie przepisów ochrony środowiska.

16. Kierunki i zadania rozwoju komunikacji – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

16.1. Układ drogowy

– funkcjonuje w oparciu o następujące kategorie dróg:

- **droga wojewódzka Nr 698 klasy G** – zapewniająca połączenie w obszarze rejonu, województwa oraz między powiatami,
- **drogi powiatowe** – zapewniające połączenie między powiatami i gminami oraz wewnątrz gminy,
- **drogi gminne** – zapewniające powiązania lokalne wewnątrz gminy.
- **drogi zakładowe.**

Uzupełnieniem dróg gminnych będą istniejące drogi wiejskie – drogi wewnętrzne zapewniające dojazd do pól, które w „Studium” nie są wykazane.

W ramach przewidzianego ruchu turystycznego w „Studium” wydzielono trasy: rowerowe, pieszej, jazdy konnej i kajakowej.

Na drogach gminnych i wewnętrznych zakłada się, że będzie odbywał się ruch rowerowy i pieszy, łącznie z ruchem kołowym.

Dla poszczególnych kategorii dróg należy zabezpieczyć parametry techniczne i szerokości pasów drogowych określonych w warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla obszaru gminy komunikacją zbiorową będzie sieć linii autobusowych oraz minibusów. Zapleczem motoryzacji jest sieć stacji paliw i warsztatów naprawczych jak również zakłada się ich dalszą budowę w miarę wystąpienia potrzeb.

16.2. Droga wojewódzka

Szerokości rezerwowanych pasów drogowych (w liniach rozgraniczających – regulacyjnych) umożliwiać powinny budowę (modernizację) w/w dróg w pełnych parametrach technicznych wymaganych dla odpowiedniej klasy wraz z budową węzłów, skrzyżowań i przejazdów drogowych, realizację dróg zbiorczych (towarzyszących) przy drogach o ograniczonej dostępności (drogi klasy GP i S), budowę ciągów ruchu pieszego poza koroną drogi w terenach zabudowy oraz wykonanie optymalnego systemu odwodnienia dróg obejmującego także urządzenia służące odprowadzeniu wód z pasa drogowego.

Minimalna szerokość drogi klasy G w liniach rozgraniczających wynosi: 25 m, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43 z dnia 14 maja 1999r. poz. 430).

Dla tej kategorii dróg należy zabezpieczyć parametry techniczne i szerokości pasów drogowych określonych w warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

16.3. Drogi powiatowe

Klasy „Z” o szerokości w liniach rozgraniczających 20 m.

Minimalna odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jezdni wynosi:

- w terenie zabudowanym – 8 m,
- poza terenem zabudowy – 20 m,

Klasy „L” o szerokości w liniach rozgraniczających w terenie zabudowanym 12 m, poza terenem zabudowy 15 m.

Minimalna odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jezdni wynosi:

- w terenie zabudowanym – 6 m,
- poza terenem zabudowy – 15 m.

Dla tej kategorii dróg należy zabezpieczyć parametry techniczne i szerokości pasów drogowych określonych w warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Projektuje się obwodnicę po zachodniej stronie osady Janów Podlaski, łączącą po istniejącej drodze, oznaczonej symbolem 000070.

16.4. Drogi gminne

Klasy „L” o szerokości w liniach rozgraniczających w terenie zabudowanym 12 m, poza terenem zabudowy 15 m,

- przednia linia zabudowy na terenie zabudowy min. 6 m od zewnętrznej krawędzi jezdni,
- poza terenem zabudowanym 15 m od zewnętrznej krawędzi jezdni.

Dla tej kategorii dróg należy zabezpieczyć parametry techniczne i szerokości pasów drogowych określonych w warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

16.5. Drogi dojazdowe.

W rysunku „Studium ...” nie pokazano dróg dojazdowych ale zakłada się możliwość ich realizacji w ekonomicznie i organizacyjnie uzasadnionych przypadkach. Ich szerokość w liniach rozgraniczających ustala się na 3 – 6 m.

16.6. Szlaki rowerowe, piesze i kajakowe

W „Studium ...” zaproponowano układ głównych szlaków rowerowych, pieszych i kajakowych o funkcji rekreacyjnej, prowadzących głównie do terenów o funkcjach rekreacyjnych i ciekawych przyrodniczo.

Realizacja tych ciągów może być prowadzona sukcesywnie, adekwatnie do występujących potrzeb.

16.7. Kierunki działania

- modernizacja, przebudowa i budowa dróg celem osiągnięcia ich parametrów do zakładanych kategorii dróg,
- realizacja układu komunikacyjnego przy respektowaniu zasad ochrony środowiska (pasy ochronne zieleni niskiej i wysokiej, miejsca parkingowe).

17. Kierunki działania w dziedzinie gospodarki odpadami

17.1. Działania zapobiegania powstawaniu odpadów i minimalizacji ilości odpadów

Zadaniem priorytetowym w gospodarce odpadami jest podjęcie działań zmierzających do ograniczenia ilości powstających odpadów. Jest to obowiązek zarówno producentów, jak i konsumentów. Także władze lokalne są odpowiedzialne za zapobieganie i minimalizację ilości odpadów na danym terenie. Ważne staje się więc rozważne i planowe kształtowanie polityki proekologicznej w tym kierunku. Aby można było skutecznie przeciwdziałać coraz większej ilości produkowanych odpadów należy przede wszystkim zadbać o odpowiedni poziom świadomości ekologicznej mieszkańców. Konieczna jest więc akcja informacyjno – edukacyjna. Ma ona zachęcić do:

- kupowania produktów:
 - w minimalnej ilości opakowań,
 - w opakowaniach wielokrotnego użytku,
 - w opakowaniach łatwo poddawanych recyklingowi np. szklanych butelkach,
 - lepszej jakości, trwalszych, o dłuższym czasie przydatności użytkowej (produkty takie kupowane są rzadziej, dzięki czemu powstaje mniej odpadów),
- promowania sieci informatycznych oraz zachęć do oszczędnego gospodarowania materiałami w miejscach pracy np. maksymalne wykorzystanie papieru w biurach i urzędach,
- korzystania z nowości technologicznych przez mieszkańców gminy np. zakładania przydomowych kompostowni

Należy także podjąć działania organizacyjne, które stworzą pewien system gospodarowania odpadami. U jego podstaw leży wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów.

17.2. Działania w zakresie zbierania i transportu poszczególnych rodzajów odpadów

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz.U. Nr 132, poz. 622 z późniejszymi zmianami) gminy są zobowiązane do organizowania selektywnej zbiórki odpadów, segregacji oraz magazynowania odpadów komunalnych przydatnych do odzysku oraz do zapewnienia systemu zorganizowanego gromadzenia i wywozu tychże odpadów.

W nawiązaniu do tych wymogów w gminie Janów Podlaski funkcjonuje zorganizowany system zbiórki odpadów komunalnych. Jednocześnie projektowana jest selektywna zbiórka odpadów. Może ona być realizowana poprzez wybór jednego z poniższych sposobów gromadzenia odpadów.

- Selektywna zbiórka „u źródła” – jest to najbardziej efektywny sposób zbierania odpadów. Jednocześnie jest to najtrudniejsza forma selektywnej zbiórki, która obejmuje indywidualne selektywne gromadzenie odpadów na każdej posesji. Trudności tego typu gromadzenia odpadów wiążą się z:
 - zaopatrzeniem każdego gospodarstwa domowego w zestaw pojemników, bądź worków foliowych do gromadzenia poszczególnych rodzajów odpadów (makulatury, szkła, plastiku, pozostałych odpadów),
 - z koniecznością rozbudowy systemu odbioru i transportu odpadów oraz dostarczania ich do odpowiednich miejsc odzysku lub unieszkodliwiania, które często znajdują się w znacznej odległości od miejsc objętych zbiórką,
 - z małą świadomością ekologiczną mieszkańców (taki sposób segregacji wymaga dużej dyscypliny społecznej).
- Kontenery ustawiane w sąsiedztwie („centra zbiórki”) – jest to najprostszy system polegający na ustawieniu w ogólnodostępnych miejscach oznakowanych pojemników, najczęściej o dużej pojemności. Przyjmuje się, że każdy punkt tego systemu powinien obsługiwać 500 – 1000 mieszkańców, ale jego zasięg nie powinien przekraczać 200 m. Za regularne opróżnianie pojemników odpowiedzialna jest jednostka, która zajmuje się jednocześnie zbytem odpadów.
- Zbiorcze punkty selektywnego gromadzenia („centra recyklingu”) – są to strzeżone ogrodzone miejsca, z wieloma kontenerami i pojemnikami, które przeznaczone są do obsługi znacznego terenu (10 – 25 tys. gospodarstw). Do takich punktów mieszkańcy sami przywożą odpady różnego rodzaju.
- Zakłady segregacji, które zajmują się wydzielaniem z suchej masy odpadów (tzn. pozbawionych u źródła substancji organicznych) tych materiałów, które mogą być bądź to ponownie wykorzystane (butelki szklane), bądź odzyskiwane (papier, stłuczka szklana), bądź też przekształcone w inny produkt w procesach kompostowania, fermentacji beztlenowej, spalania.

Spośród wymienionych sposobów zbierania na terenie gminy Janów Podlaski funkcjonuje zbiórka „w sąsiedztwie”. Na terenie miejscowości gminnej ustawionych jest 7 zestawów kontenerów do gromadzenia szkła, plastiku i pozostałych odpadów. Ponadto w takie zestawy mają być zaopatrzone pozostałe miejscowości. W przypadku makulatury nie planuje się organizowania oddzielnej zbiórki, gdyż ze względu na małą ilość odpadów z papieru lub tektury, dostarczanych dotąd na wysypisko zbiórka taka byłaby nieuzasadniona organizacyjnie i ekonomicznie. Inne grupy odpadów, dla których wskazane jest selektywne gromadzenie to:

- odpady niebezpieczne: baterie i akumulatory, zużyte źródła światła zawierające rtęć (głównie świetlówki), przepracowane oleje, opakowania po środkach ochrony roślin i odpady agrochemikaliów, odpady medyczne i weterynaryjne
- odpady uciążliwe, inne niż niebezpieczne: odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, odpady wielkogabarytowe, złom metalowy

W zakresie odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców i transportu na składowisko gmina będzie obsługiwana przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Komunalnik” Sp. z o.o. Z uwagi na utrudnienia selektywnego gromadzenia szkła i plastiku na terenach wiejskich związane z odległością do punktu zbiórki tj. ustawionych kontenerów, zorganizowana będzie okresowa zbiórka tych odpadów bezpośrednio od mieszkańców.

Źródłem finansowania Planu gospodarki odpadami obok budżetu gminy będą środki pozyskane z funduszy krajowych oraz z funduszy strukturalnych. Dotyczy to zwłaszcza dużych i kosztownych inwestycji jak zamknięcie i rekultywacja istniejącego składowiska odpadów komunalnych.

Największą instytucją w Polsce zajmującą się współfinansowaniem inwestycji służących ochronie środowiska jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dotacje udzielane są m.in. na: przedsięwzięcia związane z wdrażaniem nowych technologii o dużym stopniu ryzyka lub o eksperymentalnym charakterze, zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom, prace projektowe i studialne i wiele innych dziedzin. Uwzględniana jest skala i wielkość planowanych działań, stąd ograniczony dostęp samorządów gminnych do tego źródła finansowania.

Najczęstszym źródłem finansowania są dotacje i pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

17.3. Monitoring wdrażania planu i przewidywane działania aktualizacyjne

W celu zapewnienia właściwej realizacji zadań zawartych w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami należy systematycznie kontrolować zakres podejmowanych działań. Dzięki temu można będzie określić ich skuteczność w osiąganiu założonych celów. Monitoring wdrażania planu umożliwi jego ewentualną aktualizację w przypadku, gdy podejmowane działania nie przyniosą spodziewanych efektów lub możliwość realizacji zadań będzie w jakimś stopniu ograniczona.

Monitoringiem należy objąć:

- skuteczność prowadzonych działań zmierzających do ograniczenia ilości odpadów produkowanych oraz ich odzysku i unieszkodliwiania,
- skuteczność egzekwowania prawa lokalnego dotyczącego gospodarki odpadami,
- zgodność działań z harmonogramem,
- nakłady na realizację kolejnych zadań,
- osiągnięte efekty ekonomiczne i ekologiczne.

Ponadto kontroli powinny podlegać wszystkie instalacje związane z gospodarowaniem odpadami oraz jednostki działające w dziedzinie zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z wymogami ustawy o odpadach (art. 14 ust. 13) organ wykonawczy ma obowiązek przedstawić radzie gminy sprawozdanie z realizacji Gminnego planu gospodarki odpadami nie rzadziej, niż co dwa lata. Postuluje się jednak, aby takie sprawozdanie sporządzać każdego roku.

Monitoring wdrażania planu umożliwi aktualizację planu w terminie ustawowym, tj. co 4 lata, bądź też częściej, w razie zaistniałej potrzeby, dzięki czemu przyczyni się do polepszenia warunków gospodarowania odpadami.

18. Kierunki rozwoju elektroenergetyki – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Aktualnie przy niewielkich zabiegach remontowych istniejących urządzeń elektroenergetycznych, istnieje możliwość pełnego zaspokojenia potrzeb na energię elektryczną. W związku z tym zaleca się:

- stosowanie, w przypadku konieczności prowadzenia linii napowietrznej WN w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowo – usługowej, rozwiązań technicznych

i normatywnych stref ochronnych, zmniejszających do minimum wpływ ww. linii na ludzi i środowisko,

- stosowanie do przesyłu energii elektrycznej w zakresie SN 15 kV linii kablowych na terenach intensywnie zabudowanych objętych ochroną konserwatorską i ekologiczną,
- stosowanie układów dwutorowych linii SN na terenach intensywnego zainwestowania,
- wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technicznych w budowie linii napowietrznych (np. linie SN, NN i telekomunikacyjna na wspólnych słupach),
- utrzymanie rezerw terenów pod urządzenia elektroenergetyczne w opracowaniach planistycznych.

19. Zaopatrzenie w wodę – kierunki rozwoju – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- budowa wodociągu dla wsi Polinów i Woroblin,
- zagospodarowanie stref ochronnych wokół ujęć wody,
- monitoring funkcjonowania sieci wodociągowej gminy (analiza jakości wody, techniczna bieżąca konserwacja wodociągów i urządzeń technicznych).

20. Odprowadzenie ścieków – kierunki – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- całkowite skanalizowanie osady Janów Podlaski i Pawłowa Starego,
- budowa ekologicznych oczyszczalni ścieków dla zabudowy osadniczej, dla której budowa systemu ściekowego byłaby ekonomicznie nieopłacalna,
- monitoring systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- monitoring istniejących i projektowanych zbiorników na ścieki (szamb).

21. Kierunki rozwoju ciepłownictwa – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki rozwoju ciepłownictwa w gminie to:

- sukcesywne zwiększanie udziału proekologicznych nośników energetycznych, dla zmniejszenia zanieczyszczeń środowiska,
- likwidacja niskosprawnych kotłowni węglowych,
- modernizacja istniejących kotłowni, wymagających poprawy sprawności, zmniejszania emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,

- zagospodarowanie nadwyżek mocy cieplnej poprzez podłączenie odbiorców zasilanych z niskosprawnych indywidualnych kotłowni węglowych,
- zabezpieczenie zaopatrzenia w ciepło terenów budownictwa wielorodzinnego poprzez zagospodarowanie nadwyżek w istniejących kotłowniach oraz ewentualną budowę nowych kotłowni osiedlowych,
- zabezpieczenie potrzeb budownictwa jednorodzinnego poprzez indywidualne kotłownie przystosowane do pracy na paliwach ekologicznych, a w szczególności gazu ziemnego,
- zmniejszanie strat ciepłych w konstrukcjach nowych budynków i poprzez modernizację starych o złych warunkach termoizolacyjnych,
- wprowadzenie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w urządzeniach ciepłowniczych, zwiększających efektywność ich wykorzystania i ułatwiających obsługę oraz zmniejszających w efekcie koszty eksploatacji,
- propagowanie proekologicznych rozwiązań ciepłowniczych niekonwencjonalnych (baterie słoneczne, elektrownie wiatrowe),
- kontrola i restrykcje w stosunku emiterów największych ponadnormatywnych zanieczyszczeń energetycznych.

22. Kierunki rozwoju gazownictwa – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

We wschodniej części gminy, w okolicy wsi Jakówki i romanów, zaznaczono przebieg istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia PN 6,3 MPa Dn150 mm relacji Hołowczyce – Biała Podlaska. Może on być źródłem do gazyfikacji gminy Janów Podlaski.

Za celową uznaje się gazyfikację gminy i wykorzystanie gazu jako ekologicznego źródła energii. Gazyfikacja jest możliwa, o ile zawarte będzie porozumienie pomiędzy dostawcą gazu i odbiorcą, po spełnieniu kryteriów ekonomicznej opłacalności dostaw gazu dla Przedsiębiorstwa Gazowniczego.

Celowe jest opracowanie programu gazyfikacji gminy – określenie przebiegu sieci rozdzielczej oraz lokalizacji stacji redukcyjnej.

Warunki techniczne jakim powinny odpowiadać sieci gazowe określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 30. 07. 2001 r. (Dz. U. Nr 97 z 2001 r.).

Dla nowo projektowanych gazociągów rozdzielczej sieci gazowej należy uwzględnić strefę kontrolowaną o szer. 1 m w obszarze wyznaczonym po obu stronach osi gazociągu.

Gazyfikacja gminy Janów Podlaski może być zrealizowana poprzez wykorzystanie istniejącej stacji gazowej redukcyjno – pomiarowej I⁰ w Konstantynowie o wydajności nominalnej 3200 nm³/h i doprowadzenie gazu do gminy gazociągiem średniego ciśnienia.

23. Kierunki rozwoju telekomunikacji – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki rozwoju telekomunikacji to:

- dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego miasta przy zachowaniu odpowiedniego standardu pod względem jakości i ilości świadczonych usług. Wymagać to będzie:
 - utrzymania w należytej sprawności technicznej istniejących urządzeń telekomunikacyjnych,
 - pełnego wykorzystania możliwości istniejących urządzeń telekomunikacyjnych,
 - rozbudowy wg potrzeb sieci rozdzielczych, w szczególności na nowych terenach rozwojowych,
 - rozbudowy adekwatnej do możliwości linii rozdzielczych – linii abonenckich.
- tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju systemu telekomunikacyjnego w mieście poprzez rezerwę terenu w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych obszarów miasta;
- zmniejszenia uciążliwości urządzeń systemu dla otoczenia poprzez budowę ich w sposób niekolizyjny z rozwojem osadnictwa (np. wykorzystania ist. linii elektroenergetycznych WN i SN do podwieszania przewodów telekomunikacyjnych;
- utrzymania w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego pasów radiokomunikacji i teletransmisji – wolnych od zabudowy mogącej kolidować z funkcjonowaniem urządzeń radiokomunikacji i teletransmisji.

24. Obrona cywilna i przeciwpożarowa

Proponuje się lokalizację terenów specjalnych związanych z obroną cywilną przy drodze wojewódzkiej 698 na pograniczu sołectw: Pawłów Stary i Peredyło. Wprowadza się możliwość zmiany funkcji podstawowej tego terenu na funkcję usługowo – produkcyjną.

24.1. Obrona cywilna – wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- a) w rejonach budownictwa wielorodzinnego należy przewidywać rezerwę terenów pod budowlę ochronne (schrony, ukrycia, szczeliny),
- b) w budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno – usługowych i mieszkalnych – należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia w uzgodnieniu z Wydziałem ZKOLiSO,
- c) w rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa,
- d) bez względu na typ zabudowy zarezerwować należy tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić najwyżej 800 m,
- e) istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych,
- f) oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemniania i wygaszania,
- g) należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadkach zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m,
- h) układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna uniemożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi,
- i) przy opracowaniu miejscowych planów osiedli w skali 1:1000 należy na przedsięwzięcia obrony cywilnej wykonać aneks do planu,
- j) należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej nie dopuszczając do ich likwidacji,
- k) wszelkie plany zagospodarowania przestrzennego należy przed ich uchwaleniem przez Radę Gminy uzgadniać w Wydziałem Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obrony Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego.

24.2. Ochrona przeciwpożarowa

- a) należy zachować istniejące w gminie obiekty straży pożarnej,
- b) przy realizacji sieci wodociągowej należy przewidywać na terenach zabudowanych odpowiednią ilość hydrantów dla celów przeciwpożarowych w odległości około 100 m od siebie,
- c) przy projektowaniu i modernizacji obiektów przemysłowych i usługowych należy przewidywać drogi pożarowe – dostępne do obiektów,
- d) dla nowoprojektowanych i modernizowanych budynków mieszkalnych i innych należy przewidywać niepalne pokrycia dachów,
- e) należy dążyć do eliminacji łatwopalnych pokryć dachów na istniejących budynkach,
- f) budynki mieszkalne i niemieszkalne powinny posiadać instalacje odgromowe.

Przedsięwzięcia wymienione pod literami a, b, c, d powinny być uzgadniane w Powiatową Komendą Straży Pożarnej.

25. Kierunki działań i zadania władz samorządowych w celu realizacji polityki

Rozwój lokalny powinien być rozumiany jako kompleks pozytywnych przeobrażeń jakościowych dotyczących obszaru gminy w zakresie ludności zamieszkałej.

Szeroko pojęty rozwój gminy jest procesem złożonym, ukierunkowanym na wykorzystanie zasobów ludzkich, potencjału produkcyjnego i usługowego oraz struktur instytucjonalnych.

W celu realizacji założonej polityki przestrzennej gminy władze samorządowe powinny:

- a) być rzeczywistym gospodarzem obszaru gminy i zajmować się wszystkimi jej składnikami, niezależnie od charakteru własności i rozwiązań instytucjonalnych,
- b) odpowiadać za rozwój gminy, nie ograniczając się jedynie do działań doraźnych, lecz zajmować się również tworzeniem i realizacją strategii rozwoju,
- c) realizować zadania, do których jest powołana (zaspokojenie potrzeb wspólnoty gminnej) nie tylko swoimi bezpośrednimi przedsięwzięciami, lecz także za pośrednictwem działań podmiotów innych, w więc ogółu podmiotów gospodarujących na terenie gminy. Władza gminna ma za zadanie kształtować zachowania podmiotów gospodarczych pod kątem osiągania założonych celów strategii rozwoju gminy.

Zadaniem gminy służącym osiągnięciu celu jest przede wszystkim ożywienie (poprawa) gospodarki i tworzenie klimatu do lokalizacji i dobrego funkcjonowania podmiotów gospodarczych w gminie.

Realizacja zadań władz lokalnych może odbywać się poprzez:

- działania własne zmierzające do lokalizacji przedsięwzięć inwestycyjnych kapitału zewnętrznego na terenie gminy (w tych działaniach niezbędny jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, by móc oferować tereny lub obiekty pod zainwestowanie),
- stwarzanie ułatwień dla istniejących i nowo powstających firm – zwłaszcza w początkowym okresie działania podmiotów gospodarczych.

Narzędziami w realizacji polityki przestrzennej gminy są:

- polityka finansowa realizowana w budżecie miasta (świadome stwarzanie ulg w podatkach, zróżnicowanie opłaty za korzystanie ze środowiska),
- współpraca z władzami regionalnymi,
- skuteczne funkcjonowanie instytucji wspierających biznes,
- programy rozwoju, w tym miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, kontrakt zawarty między gminą a organami Państwa (może być zawarta umowa między gminą a Wojewodą z udziałem podmiotów gospodarczych w sprawie pomocy gminie w rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, budowie urządzeń kulturalnych, budowie sieci transportowych itp.).